PART TWO
DRAUGAS
Saturday, January 30, 1960

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS
DRAUGAS
Šeštadienis, 1960 m. sausio 30 d.

IN MEMORIAM

Arkiv. Skvirecko paskutinės dienos ir mirtis

PREL. K. RAZMINAS, arkiv. sekretorius, Zams, Tirolis

"Eina žilas, juodo kryžiaus palenktas senelis,
Eina per visas šalis. —
O tai pranašas per žemę eina,
O tai amžinų kraštų žynys..."
P. Brazdžionis "Alegorija".

Lietuvių tautai 1959 m. gruodžio 3-ji diena tapo gedulo, skausmo ir liūdesio data. Toli nuo tėvynės, Tirolio Alpių slėnyje, Zamso gailestingųjų seselių vienuolyne, amžiaus ir tremtinio dalios palaužtas, po ilgos senatvės ligos, pasauliui užmerkė akis pirmasis Lietuvos arkivyskupas ir metropolitas dr. Juozapas Skvireckas.

"Draugo" redaktoriaus prašomas, turiu sunkią pareigą pasidalyti įspūdžiais su skaitytojais apie paskutiniųjų arkivyskupo dienų raidą. Ypač sunku man, tekus ilgus metus būti šalia jo ir jam patarnauti tremties dienose.

Vokiečių saugumo priverstas palikti savo mielą arkivyskupiją ir tėvynę, panemuniais per Tilžę jis pasiekė Varmijos vyskupijos centrą Frauensberge, kur tik porai mėnesių tesustojo. Antroji stotis buvo Austrijos sostinė Viena, kurioje išgyveno apie pusmetį laiko, patirdamas didžiuosius amerikiečių oro puolimus ir visus totalinio karo pavojus bei sunkumus. Rusų armijoms besiveržiant į Vieną, paskutiniausiu momentu jis pasitraukė toliau į vakarus, į Tirolį pasirinkdamas savo darbo ir laukimo stotimi tylų ir nuošalų Tirolio kaimelį — Zams. Čia atvykęs 1945 m. Velykose, be poros ilgesnių apsilankymų Romoje, sulaukė karo pabaigos ir išgyveno veik 15 metų, užsidaręs savo kambarėlyje prie didžiojo savo veikalo — II Šv. Rašto laidos parengimo ir kitų bėgamųjų reikalų tvarkymo.

Prie darbo stalo

Bijodamas nespėsiąs užbaigti užsimoto darbo, uoliai ir skubiai dirbo ilgiausias valandas. Rytais, seselių koplytėlėj atlaikęs šv. mišias, tuoj sėsdavo prie knygomis, laikraščiais ir raštais gausiausiai perkrauto rašomojo stalo ir ištvermingai dirbdavo iki piet. Tas ekscelencijos rašomasis stalas tai jau tikrai charakteringas. Didelis, paprasto medžio darbas, su daugybe stalčių — stalčiukų, prikrautų įvairių įvairiausių reikmenų, raštų, knygų, laikraščių, popierių — popierėlių, dokumentų ir laiškų, užrašų knygelių etc. etc. Šalia rašymo įrankių, rado čia vietos ir peiliai, grąžteliai, replės, ylos ir įvairiausi įrankiai. Ant stalo gulėjo knygos, laikraščiai, bylos su raštais, rankraščiai taikingai susiglaudę, kurių pajudinti neleisdavo nei seselei, tvarkančiai kambarį, nei Klemensui. Arkivyskupas turėjo tikrai nepaprastą atmintį, galėdamas ir tokioje gausybėje rasti reikiamą dalyką. Ant stalo priestato stovėjo du gražūs lietuviško liaudies meno kryželiai, apsupti gausybės fotografijų ir šventųjų paveikslėlių. Vidurį priestato puošė paties arkivyskupo sukombinuotas ir pagamintas kryželis su papėdėmis ir Aušros Vartų Marijos medalijonu. Virš šio ant sienos kabojo didelis medinis kryžius, apsuptas šv. Kazimiero ir kitų paveikslų bei fotografijų. Prie to tai stalo, nesigailėdamas savo sveikatos, dirbdavo ilgas valandas ir vakarais, ir jo kambario langas ilgiausiai šviete dideliame vienuolyno pastate...

Popietė Alpių papėdėje

Pietų metu pavalgęs pirmiausia laukdavo pašto, kurį atnešdavo seselė ir, jį peržiūrėjęs, ilgai dar skaitydavo laikraščius ir kiek palisėdavo. Po to reguliariai po pusvakarių eidavo valandą ar dvi pasivaikščioti, nežiūrint ar vasara, ar žiema. Tik labai lyjant ar sningant, palikdavo kambary toliau dirbti. Iš pradžių Alpių kalnai darė tikrai slegiantį įspūdį, bet vėliau apsipratus, ilgai gėrėdavosi didingais kalnų vaizdais.

Arkv. J. Skvireckas

Ką skaitydavo

Labai atidžiai sekė visą spaudą. Gaudavo veik visus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, kuriuos nuosekliai peržiūrėdavo ir išstudijuodavo. Iš jų darėsi sau daug pastabų ir užrašų. Tuo nesitenkindamas pats sau prenumeruodavo nemaža laikraščių ir žurnalų vokiečių, francūzų ir anglų kalbomis. Ilgus metus skaitė La Vie Intelectuelle, Etudes, La Croix, The Tablet, Universe, Herder Korespondenz, Orientierung, Bibel und Liturgie, Klerusblatt ir daug kitų. Gaunamas lietuviškas knygas labai brangino ir džiaugėsi. Jų nepakankant lektūrai, liepdavo parūpinti nemaža knygų prancūzų ir anglų kalbomis. Ne vien mokslines knygas mėgo. Mielai skaitė ir literatūros veikalus, kol, neretai skaitymo nuvargintas, su knyga ar laikraščiu rankoje paskęsdavo sapnų karalystėje...

Vienatvė

Knygos ir spauda, darbas ir vienatvė ir Šv. Raštas pilnai užpildė jo visą laiką. Mėgdamas darbą ir vienatvę, niekad nepasiilgdavo žmonių draugystės. Žmonėse jis jausdavosi lyg nejaukiai. Niekad, o niekad nesutikdavo, kad kas nenumatyto pas jį užeitų. Pranešus ką nors norint jį aplankyti, visad iškilmingiau persirengdavo ir, užėmęs atitinkamą poziciją kėdėje ar sofoje, klasiška šypsena pasitikdavo lankytoją. Kalbėdavo labai iš lėto, bet labai širdingai ir įdomiai, ir sužavėdavo kiekvieną savo asmenybės kilnumu ir pranašumu. Tai nebuvo kasdieninis žmogus. Per daugelį metų man kasdien tenkant jį sutikti ir kartu dirbti — niekad nepalikdavo prakilnumo jausmas. Tik ilgų pasivaikščiojimų metu atsiminimuose atsiskleisdavo jo tėvynės ilgesys, jo mylimojo Kauno pasiilgimas, planų ir sumanymų gausybė. Diktuodamas savo jaunystės atsiminimus, dažnai toli nuklysdavo į praeitį ir gyvai pergyvendavo tas dienas, kurios sudarė jo gyvenimo centrą...

Bet perplatu būtų trumpame straipsnyje viską apimti. Gal duos Dievas sulaukti kada platesnės Monografijos apie mūsų arkivyskupą, kur visa tai galės rasti vietos.

Asmeniški ryšiai ir laiškai

Arkivyskupas buvo realybės žmogus. Jis pilnai suprato dabartinę padėtį ir daug išgyveno. Visad sekė politikos raidą ir domėjosi visais klausimais. Ypač džiaugėsi tremtinių veikla ir pasiekiamais laimėjimais. Daugeliu progų tarėsi su savo bendradarbiais vysk. dr. V. Brizgiu ir vysk. dr. V. Padolskiu bei su įvairiais lietuviais veikėjais. Nemažas skaičius gautų ir rašytų laiškų sudaro didelį įnašą katalikybei ir lietuvybei tremtyje išlaikyti. O kiek daug privačių laiškų įvairiausiems asmenims ir įvairiausiais klausimais stiprino ir guodė jo tikinčiųjų sielas...

Paskutinės jo mišios

1949 metais dar pilnose jėgose atšventęs savo kunigystės auksinį 50 metų jubilėjų ir 30 metų vyskupavimo sukaktį, pradėjo paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį. Viltis pamatyti išspausdintą Šv. Rašto Senojo Testamento II laidą davė jėgų ir džiaugsmo. Visu uolumu dar skaitė gaunamas iš Romos spaustuvės korektūras ir daug kartų tarėsi su vysk. V. Padolskiu kalbos ir spausdinimo reikalais. Ir arkivyskupo svajonė išsipildė. Pirmasis Sen. Testamento tomas pasiekė jį Zamse jau 1955 metais ir atnešė daug džiaugsmo. Antrasis Sen. Testamento tomas pasiekė jį tik 1958. V. 14, tačiau senatvės jėgų neužteko džiaugsmui pareikšti.

Jau nuo 1957 metų labiau ir labiau prasidėjo negalavimas ir jėgų išsekimas. Paaštrėjusi sklerozė prislėgė atmintį ir galvoseną. Dienos slinko karšaties keliu. Bet vis dar padedamas įstengdavo nueiti koplyčion ir šv. mišių aukoje jungėsi su kenčiančia Lietuva ir pasaulyje išsklaidytais kenčiančiais broliais. 1958 metų Velykų pirmą dieną atlaikius šv. mišias ištiko didesnis smūgis ir visai pakirto jėgas. Tai buvo paskutinės arkivyskupo šv. mišios. Sekantį laiką praleido savo kambaryje retai kada bepajėgdamas pereiti nuo lovos prie stalo ar sofos. Liūdnos tai buvo dienos, ilgos, neišsakomos... Jėgų išsekimas diena iš dienos augo ir kiekviena valanda artino amžinybę. Arkivyskupas visa tai kantriausiai nešė be skundo, be dejonių. Jokių reikalavimų sau nestatė ir tikrai buvo nuostabaus pasidavimo Dievo valiai pavyzdys.

Deimantinis jubilėjus

Atėjo 1959 metų ruduo. Tyliai, be didesnio atgarsio, atšventė savo 86 metų sukaktį ir pradėjo 87-sius. 60 metų kunigystės jubilėjaus, vadinamo deimantiniu ir tikrai retu, nebuvo galima tinkamai atžymėti, tik nemažas sveikinimų pluoš tas ir nemaža straipsnių spaudoje kukliai paminėjo tą įvykį. Pats Ganytojas jau maža begalėjo parodyti tuomi susidomėjimo...

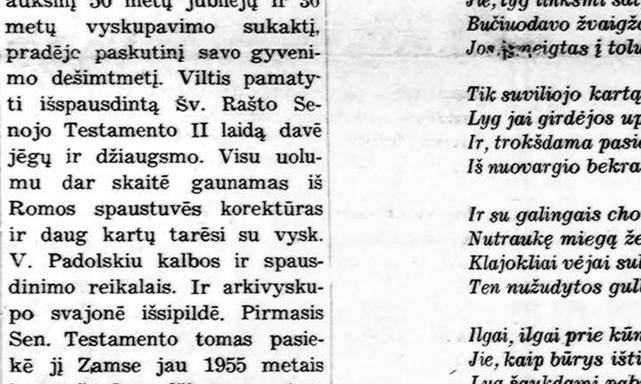

A. a. arkv. J. Skvireckas pašarvotas Zamse, Australijoje

Lapkričio mėnesio gale prie visų vargų prisidėjo gripas, kuris išsivystė į plaučių uždegimą. Nusilpusios kūno jėgos dar bandė kovoti ir daktarų įvairios priemonės bandė atitolinti Kalvarijos valandą, bet... viskas veltui... 1959 metų gruodžio 3 d. 14 val. ramiai, be kovos paskutiniu atodūsiu iškvėpė savo sielą Augščiausiajam didysis mūsų Ganytojas ir šv. Rašto Vertėjas dr. Juozapas Skvireckas. Vienuolyno seselių ir vietos kunigų maldos palydėjo tremtinį arkivyskupą amžinojon Tėvynėn...

Juodosios telegramos

Telegramos į Lietuvą, Romą, Ameriką, Vokietiją, Šveicariją nunešė dar tą pačią dieną liūdną žinią Lietuvos tikintiesiems. Radijo bangos pasiekė ir toliausiai gyvenančius lietuvius. Tai įgalino jau sekančią dieną mūsų broliams jungtis maldose su amžinybėn iškeliavusiu arkivyskupu...

Zamse arkivyskupo kūnas gražiai pašarvotas didžioje vienuolyno salėje, ąžuoliniame karste, paskendęs gėlėse ir žalumynuose, papuoštas liturginiais vyskupo rūbais violetinės

(Nukelta į 4 pusl.)

Alfonsas Gricius

RAPSODIJA

Dainuoju tau slaptinga, jachta,
Kuri, iš džiaugsmo žėrinčiais langais,
Norėdama pabėgti atslenkančią naktį,
Už okeano skliauto pradingai!

Kada bangų būriai ritmingai glostys
Tave, kuriuos savuoju kūnu įsupai,
Svajosi tu apie ramybės uostus,
Kur smilksta ugnys vasarų kvapais.

Sirenų pamėgton lagūnon įsiyrus,
Užsnūsi kristaliniuos vandenuos;
Ir tau linguos ten jakarandų girios —
Šilkiniuos rūbuos mėlynuos.

Ten ir manų sapnų sudužus barka,
Kažkur nugrimzdus, siūro nuostabiai
Ir retkarčiais, musonų judinama, verkia —
Vienodai girgždančiais stiebais.

Kai įlanką tamsa bus aklinai užklosčius,
Jei tu išgirsi verkiant stiebus, pasakyk,
Kad ir ašai nesuradau dar uosto,
Bastydamas po jūrų degančias naktis!

Todėl dabar dainuoju tau aš, jachta,
Kuri, iš džiaugsmo žėrinčiais langais,
Staiga pajautus jūrų taktą,
Už horizonto skliauto pradingai!

GULBĖ IR VĖJAI

Iš užkerėtos dykumų oazės
Pakildavo ji — gulbių karalienė išdidi
Ir žvelgdavo, kaip purpuru nudažo
Akiračius nakties šaukliai juodi.

Grakščių sparnų mosavimu susižavėję,
Kai irdavos ji skliauto žaižaruojančiais keliais,
Suošdavo greiti, įkaitę vėjai —
Liūliuoti ją verpetais dideliais.

Bedugnėse nakties dangaus žvaigždėto,
Jie, lyg linksmi satyrai šokdami,
Bučiuodavo žvaigždžių šarmom nusėtas —
Jos įsmeigtas į tolumas akis.

Tik suviliojo kartą ją miražas girių,
Lyg jai girdėjos upių muzika kurti,
Ir, trokšdama pasiekt jas, pasikėlus mirė —
Iš nuovargio bekraščių dykumų širdy.

Ir su galingais chorais gedulo fagotų,
Nutraukę miegą žemėj tolimoj,
Klajokliai vėjai sulėkė raudoti
Ten nužudytos gulbės mylimos.

Ilgai, ilgai prie kūno jos suklupę,
Jie, kaip būrys ištikimų tarnų,
Lyg šaukdami pabusti, supo
Jos išplėstus sustingusius sparnus.

Ir klausos kalvos mirtinai išbalę,
Kaip liejas vėjų ūžesys kimus; —
Yra tai grandiozinė finale
Tuščių besielių dykumų!

KULTŪRINĖ KRONIKA

• **Mini Šv. Kazimiero ženklą.** New York Times redaktorius užpraėjusią savaitę paminėjo Vatikano išleistą Šv. Kazimiero pašto ženklų seriją. Kurkas jautriau tuo reikalu pasisakė dienraščio New York Herald Tribune pašto ženklų skyriaus redaktorius Ernst A. Kehr. Šis žurnalistas, "The Tablet" ir daugelio kitų katalikiškų leidinių bendradarbis, per pasikalbėjimą su dail. Jonynu padarė nuotraukų ir stebėjosi, kad "šitokio masto dailininkas" dar nėra plačiau žinomas Amerikos visuomenei.

Sausio 24 d. pastraipą "Stamp News" Kehr pradėjo antrašte "Vatikano 2 Šv. Kazimiero ženklai sukurti Queens dailininko". Mr. Kehr, New Yorko kardinolo Spellmano pašto ženklų ekspertas, atsitiktinai lankėsi Vatikane tuo metu, kai Šv. Kazimiero serija buvo spausdinama. Labai nustebo, kai jam buvo pasakyta, jog šie ženklai esą amerikiečio darbas. Kaip jis išreiškė savo rašiny: "Iki šiol Vatikanas savo ženklams kurti paprastai naudojosi Romos dailininkų pasiaugomis". Filatelistas laikraštininkas suklydęs, aiškindamas Šv. Kazimiero istoriją. Toliau rašo, jog jis radęs Jonyną apsikrovusį architektūrinių pastatų ir planų projektais, ruošiamais Indėnų misijai Montanoje. Dailininkas jam pasakojęs Vatikano pašto ženklo atsiradimo istoriją. Jau 1958 metais velionis Popiežius Pijus XII nutaręs plačiai paminėti Šv. Kazimiero 500 metų sukaktį, kad tuomi pasauliui primintų Lietuvos katalikų persekiojimą. Norą patyręs Romoje gyvenąs Lietuvos vyskupas Padolskis, prisiminęs dailininko Jonyno talentą, kreipęsis į dabar 182—39 Jamaica Ave, Jamaica, N. Y. (Jonynas & Sheperd) studijai vadovaujantį dailininką, taip pat dėstantį Fordhamo universitete. Piešiniui padaryti dailininkas gavęs vos savaitę laiko. Pasiuntus, buvo tuoj pat primta Vatikano pašto įstaigose. Piešinys vėliau buvo pakeistas, kad "palengvintų techninką jo atlikimą".

Straipnyje primenama Jonyno darbuotė tremtyje, jo sukurti 72 pašto ženklai Vokietijai, prancūzų zonai. Pažymima, kad tuos ženklus vokiečių kritikas Sepp Schuler pavadino meniškiausiais iš visų Vokietijoj išleistų. Straipsnis papuoštas Jonyno portretu, jo Šv. Kazimiero originaliu piešiniu bei Vatikano išleisto pašto ženklo nuotraukomis **(Alm.)**

• **Adomo Mickevičiaus** kūrinių naujos laidos pasirodė JAV-se: Voyages Press leidykla (33 W. 75th Str., New York 23, N. Y.), ta pati, kuri išleido lietuvių noveles angliškai, neseniai davė du kitu lietuviams įdomiu leidiniu — Adam Mickiewicz "The Great Improvisation" (ištrauka iš "Vėlinių" vertė Louise Varese, kaina 1,50) ir taipgi A. Mickevičiaus "New Selected Poems" — naujai išversta iš lenkų kalbos, red. Clark Mills, įžanga G. N. Shusterio. Kaina $2,50.

• **Dr. J. K. Ceginskas,** Europos Lietuvių Fronto Bičiulių pirmininkas, laiko švedų kalbos egzaminus viename Švedijos universitete. Dr. J. K. Ceginskas, iškilus jaunosios lietuvių kartos sociologas ir visuomenininkas, vartoja visas pagrindines vakarų Europos kalbas.

• **A. a. dail. E. Kulvietis** yra miręs 1959 m. vasario 13 d. Kolumbijoje. Šiemet sueina metai, kai jo neturime savo tarpe. Jo mirtis paliko Kolumbijos lietuvius našlaičiais meno srityje, nes Bogotoje gyvenąs karikatūristas Penčyla dėl suprantamų sąlygų nustojo reikštis meno srityje.

Priklausydamas realizmo krypčiai, dail. Kulvietis ne visada susilaukdavo teigiamo vertinimo; kaikas prasitardavo, kad jo paveikslai pernelyg "fotografiški". O visdėlto jo menas buvo natūralus, harmoningas, grakštus. Jis mėgo paprastumą, spalvų derinimą, lietuviškus motyvus, nors gal nesireiškė vaizduotės įvairumu ir išradingumu — meniškai tapė tai, ką matė.

Jo buvo trys labiausiai pamėgtos sritys: portretai, naturmortai ir peisažai; peisažuose buvo puikus technikas ir geras koloristas, nors kartais ir monotoniškas; kai kurie jo paveikslai atrodo kaip neužbaigti, kaip lyg jis tarp ūkanų pieštų. Jo paveikslų skaičius siekė arti trijų tūkstančių. Vien tik Kolumbijoj, kada jau menininko akys pavargo, jų sukurta apie penkis šimtus. Tiesa, čia dažniausi motyvai — Kolumbijos vaizdai, kas ypač jį padarė mėgiamu vietinių, ir spauda dažnai iškeldavo šį faktą, minėdama jį jau Kolumbijos dailininką.

Naturmortas pas jį yra šaltas, akademinis, nors jų yra pora tikrų meno šedevrų. Kulvietis nebuvo komplikuotas, mėgdavo paprastumą, spalvų matizavimą, kas labai jaučiama jo naturmorte.

Kadangi retai piešdavo portretus su modeliu, o tik iš fotografijų, nes dabar mažai kas turi laiko ir kantrybės išsėdėti eilę valandų, tai nenustabu, kad portretai dažnai būdavo mažiau vertinami. Tai ypač pastebima Kolumbijoj pieštuose portretuose. Ranka buvo pavargusi, o akys jau neįstengė pagauti žmogaus asmenybės bruožų.

Visdėlto tai buvo kūrybingas kultūrininkas, kurį aukštai branginame **(S. Goštautas).**

• **Tėviškės Aidai** (Australijoje) išleido sieninį vieno lapo kalendorių, stambaus, su tekstu abiejose pusėse. Pirmame puslapyje Aušros Vartų, antrame — Maironio paveikslai ir ištraukos iš Maironio, B. Brazdžionio, M. Gustaičio, P. Jurkaus, F. Kiršos, S. Gimžaus ko poezijos. Duodami krikščioniškieji ir tautiniai vardai.

• **Prof. dr. Antanas Maceina** Vakarų Vokietijoje, Muensterio Universitete, skaito paskaitas apie Dievo ir žmogaus santykį Dostojevskio kūryboje ir apie sovietinį žmogų. Apie sovietinį žmogų du kartus savaitėje veda seminarą. Vokiečių studentija didžiai brangina Maceinos mintis ir jo paskaitos visada perpildytos klausytojų. Prof. dr. Antanas Maceina yra parašęs ir išspausdinęs visą eilę mokslinių knygų. Kai kurios jų išverstos į vokiečių kalbą.

• **Stasys Goštautas,** pastebėjęs, kad Bogotos, Kolumbijos sostinė, spauda, aprašydama vieną žmogžudystę, pažymi, jog nusikaltėlis yra lietuvis, reikalą ištyrė. Susekė, kad žmogžudys nebuvo lietuvis ir privertė spaudą tą lietuviams neteisingai metamą kaltinimą atitaisyti. Veiksmingo budrumo pavyzdys!

• **Prof. J. Žilevičius** savo didelį archyvą, liečiantį lietuvių muziką, pavedė tėvams jėzuitams Chicagoje.

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

PABALTIJYS NETEKO DRAUGO

Nuo 1958 m. gegužio 3 d. nubėgo nemaža vandens, bet mūsų spaudoje dar neteko pastebėti išsamesnių prisiminimų, įvertinimų profesoriaus W. K. Matthews, kuris tą dieną Londone staiga mirė širdies liga. Šis kalbotyros vyras darbštumu šiek tiek prilygo mūsų prof. K. Būgą, bet, matyti, neperdaugiausia turėjo santykių su mūsų kalbininkais, nors gerai lietuvių kalbą mokėjo. Jis buvo geriau pažįstamas latviams ir estams, bet paliko vertimų ir mūsų poetų ("Slavonic Review" nr. 68 ir 73). Paskutiniais laikais paskelbė visą eilę mūsų kalbą liečiančių straipsnių "Slavonic and European Review" žurnale:

"Lithuanian Constructions with Neuter Passive Participle" (nr. 81, 1955 m.) svarsto tokius lietuvių kalbos sakinius, kaip "Mūsų tėvelių visos tos giesmės mokėta" ir kit., kurie kitose indoeuropiečių kalbose retai tepasitaiko;

"The Affinities and Structure of Lithuanian" (nr. 84, 1956 m.);

"Interrelations of Baltic and Slavonic" (nr. 85, 1957);

"Phonemes and Phoneme Patterns in Contemporary Russian and Lithuanian" (nr. 87, 1958 m.).

Velionis gimė 1901 m. Estijoj. Tėvas buvo anglas, motina estė. Tuo būdu jis iš mažens namie išmoko estų ir anglų kalbas, o vokiečių ir rusų kalbas išmoko lankydamas gimnaziją Narvoje. Po to, 1914—1919 metais, lankė vidurinę mokyklą Anglijoje, o 1922 ir 1923 metais gavo du mokslo diplomus Manchesterio U-te. Buvo aukšto ūgio ir stipraus kūno sudėjimo, todėl galvojo pasidaryti boksininku. Tėvas norėjo įtaisyti jį anglų diplomatinėje tarnyboje, bet rusas prof. Trofimovas Manchesterio U-te pastebėjo jo kalbinį talentą ir patarė tapti mokytoju. Paklausė, ir žinomo rusų literatūros žinovo, kunigaikščio D. S. Mirskio, padedamas, parašė disertaciją apie anglų poeto Byrono įtaką rusų poezijai, ir už tai 1926 m. Londono Universitete įgijo filosofijos daktaro laipsnį. Šią disertaciją rašydamas giliau studijavo lenkų, čekų, serbų ir kroatų kalbas.

Anglijoj tuo metu slavų kalbų mokytojams vietų perdaugiausia nebuvo, todėl Matthews nusprendžia persikelti Latvijon. Čia Rygoje išgyveno 15 darbingų metų (1926—1940) iki bolševikų okupacija privertė jį per Maskvą ir Vladivostoką išvykti į Australiją, kur anglų valdžia jam davė vertėjo ir cenzoriaus darbą. Londonan sugrįžo 1946 metais ir tuojau įsijungė Slavų ir Rytų Europos studijų centran prie Londono U-to. Pirma kaip paskaitininkas, nuo 1948 metų kaip rusų kalbos ir literatūros profesorius, nuo 1950 metų kaip to centro slavų kalbų ir literatūrų katedrų vedėjas ir "Slavonic and East European Review" žurnalo redaktorius. Beveik kiekvienam to žurnalo numeriui jis parūpindavo po kalbotyrinį straipsnį ir ištisą eilę recenzijų. Čia vėl prilygo mūsų prof. Būgą, kuris veik vienas recenzuodavo visas kalbininkui įdomias knygas mūsų žurnaluose. Prof. Matthews mirė, taisydamas po vidurnakčio straipsnius kitam žurnalo numeriui.

Rygoje gyvendamas, su kitu latvių kalbininku 1930 metais išleido latvių—anglų kalbos žodyną, o 1936 m. "The Phonetics of Standard English" ir "Modern English Literature" (abi latvių kalba). Pradžioje buvo Rygos valstybinio kalbų instituto, po to Rygos Universiteto anglų kalbos ir literatūros paskaitininkas. 1936 metais parūpino latvių poetų rinktinę "The Tricolour Sun", kurią išspausdino Cambridge leidykla Anglijoje. Antra, papildyta ir išplėsta laida, antrašte "A Century of Latvian Poetry", pasirodė 1958 m. balandžio mėnesį, prieš pat mirtį. 1950 m. "Review" žurnale išspausdino latvių poemos — pasakos "Red Train" ir estų poemos "Earthbound" vertimą. Po trijų metų (1953) buvo išspausdinta jo estų poetų rinktinė "Anthology of Modern Estonian Poetry" ir "Flames on the Wind", kiek vėliau — "Child of Man".

Velionis, matyti, buvo didžiai linkęs į poeziją ir literatūrą. Rygoje bendradarbiavo literatūros Dauguvos žurnale, kuriame spietėsi jaunieji latvių rašytojai ir poetai. Rašytojų tremtinių PEN klubo pirmininkas Londone, latvis P. Aigars (prof. Matthews buvęs mokinys) pasakoja:

"Prof. Matthews stebėtinai suprato po I-jo Pasaulinio karo nepriklausomybę iškovojusias mažąsias Pabaltijo tautas. Jis istorijoj vis ieškodavo stebuklų. Tokiu stebuklu jam buvo Pabaltijo kraštai, sukūrę ne vien politinę, bet ekonominę ir kultūrinę nepriklausomybę. Štai kodėl, prieš atvykdamas Rygon, jis nusprendė gerai išmokti latvių ir lietuvių kalbas".

Su šiomis kalbomis, turbūt, pirmiausia susipažino klausydamas paskaitų lyginamosios kalbotyros profesoriaus N. B. Jopsono Cambridge U-te, kuris apie velionį pasakoja:

"Matthews pas mus atėjo iš Mančesterio U-to kaip kunigaikščio Mirskio globojamas abiturientas ir pradžioje nepastebėjau jo kalbinių talentų ir stipraus kalbotyrinio polinkio. Maniau, jam daugiau rūpi literatūros dalykai, ir pat pradžioje pabrėžiau, kad mano paskaitos neturi literatūros tikslų, tik tiria baltų kalbas, ypač tas, kurios yra ne suomių-ugrų, bet indo-europiečių kilmės. Jis klausė mano paskaitų apie baltų kalbas, apie jų santykius su slavų ir kitoms indo-europiečių kalbomis. Nustebau, kai jis vieną kartą įrodė mane klydus dėl estų votiakų kalbų santykio. Susidomėjau ir nudžiugau patyręs, kad jo motinos kalba buvo estų ir kad jis gerai mokėjo vokiečių ir rusų kalbas, nes jas buvo išmokęs mokykloje".

Dauguvos žurnalui Matthews parūpindavo žinomų latvių poetų ir rašytojų vertimų. Kai kurie latvių "nacionalistiniai" žygiai jam atrodė "per skuboti". Pavyzdžiui, latvių vyriausybė nusprendė vidurinėse mokyklose vokiečių kalbos vietoj įvesti anglų kalbos dėstymą. Matthews dėlto pasakė: "Iš keptuvės šokama į ugnį". Mažųjų tautų rašytojams, jo nuomone, nereikia pasiduoti didžiųjų tautų kalbai ir kultūrai. Apie patriotizmą jis sykį pasakė:

"Patriotizmas visados turi būti nuosaikus, nes šiaip tautiniai pasiekimai gali subyrėti. Ne skambiais žodžiais ir ne kitus įžeidžiančiu pasididžiavimu ar savo tautos kėlimu augščiau visų kitų tautų, tik giliu žmoniškumu ir tėvynės meile veskite Latviją į ateitį, kuri nevisai aiški".

Stambiausi jo kalbotyros veikalai yra "Languages of the USSR" (1951 m.) ir "The Structure and Development of Russian" (1953 m.). Paliko spaudai paruoštą "Russian Historical Grammar" ir pusiau paruoštus "Old Russian Grammar and Texts" ir "The Phonology or Russian". Be abejonės, čia daug faktų ir mūsų kalbos duomenų minima.

Vokiečių poetas Šileris pasakė: "Auch das Schoene muss sterben" ("Ir gražiausias dalykas turi mirti"). Prof. Matthews mirtį daug kas apgailestauja, nes kalbotyra ir literatūra (pač baltų) neteko talentingo žinovo, vertėjo ir draugo. "Liet. Dienos" (sausio, 1958), skelbia Matthews Tysliavos "Pasaulio jūros" vertimą, kur paskutinė pastraipa šiaip skamba:

Sea — waves and ships and we mortals
Shape from your longings and live.
Close to my ear the wave whispers:
Love is so little to give!

Latvis Aigars cituoja žymaus latvių lyriko E. Virzos vertimą:

And I hide my face in sadness;
But you catch my hands away,
Laughing with a red-lipped gladness,
Changing passion into play.

Gaila, po ranka neturiu originalų, bet tie vertimai lengvai skaitomi, suprantami ir, be abejonės, yra tikslūs.

Vyt. Širvydas

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Apie lietuviškas pasakas.** — Midwest Folklore — žurnalas (1959 m. Nr. 3), kurį leidžia Indianos universitetas, Bloomingtone, Ind., išspausdino Stepo Zobarsko surinktos ir redaguotos pasakų knygos "Lithuanian Folk Tales" recenziją. Recenzijos autorius Phillip D. Jordan iš Misenotos universiteto, Minneapolyje, Minn., gana plačiai apžvelgia šį pasakų rinkinį, pradžioje teigdamas, jog tipiškų ir grynai lietuviškų pasakų knyga anglų kalboje pasirodo pirmu kartu.

Toliau recenzentas nusako lietuviškų pasakų pobūdį, o taip pat pareiškia, jog jos daugumoje yra surinktos iš Amerikoje ar ktur išleistųjų pasakų antologijų. Taip pat jis skaitytojus supažindina ir su Stepu Zobarsku, kuris "ne naujokas literatūrinėje scenoje, rašąs suaugusiems ir jaunuoliams bei remaža pasireiškęs vertimuose".

Recenzijos autorius iškelia jam labiau patikusias pasakas, kurių tarpe yra "Why the Sun is Red"; legenda, kalbanti kaip Dievas žmogų pavertė asilu ir pasaka apie magiškąjį aukso žiedą.

Phillip D. Jordan iškelia ir vieną, kitą pastebėtą knygos trūkumą, tačiau bendroje išvadoje jis sako: "Yra gera, kad šios Lietuvos pasakos buvo išverstos ir surinktos krūvon amerikiečių skaitytojų naudai bei džiaugsmui. Gal sudarytojas ateityje paskelbs ir kitas pasakas". (E. Šulaitis)

● **Lietuviškas vadovėlis vaikams** — "Mažasis katekizmas" apie Velykas bus pradėtas spausdinti saleziečių gimnazijos spaustuvėje Castelnuovo, Italijoje.

● **Marcia Valybus,** lietuvaitė Miami, Fla., universitetą studentė, planuoja ir turi galimybę įsijungti į radiją ir televizijos veiklą kaip aktorė. Jos nuotrauka puošė praėjusios savaitės Chicago Sunday Tribune kultūrinio skyriaus (žurnalo) pirmąjį puslapį. Jinai yra daug kartų laimėjusi ir Miami mieste, id savo universitete, ir visos Floridos valstybės grožio ir talentų konkursuose. Tėvas yra mokytojas, gimęs ir augęs Minersville, Pa.

● **Kauno valst. dramos teatro direktorius** yra rusė V. Motylevskaja, 60 metų amžiaus. Jai sutėiktas Lietuvos nusipelniuso meno veikėjo garbės vardas. Neatrodo, kad Kaune trūktų lietuvių menininkų, bet taip jau dabar įprasta, kad viršininkų pareigoms Lietuvoje skiriami "draugai" iš Maskvos.

● **Venclovos politinis romanas.** Vilniuje neseniai išėjo Antano Venclovos politinis romanas **"Jo gimimo diena".** Autorius imasi "jautrios" temos: kaip brendo 1940 metų įvykiai, kaip "sugriuvo buržuazinė santvarka", kaip susidarė "liaudies seimas", kaip buvo "atkurta" sovietinė valdžia ir t. t. Žinoma, viskas atvaizduota partiečio požiūriu. (E.)

● **Rapolas Skipitis** rašo savo atsiminimus. Pirmi du tomai — Lietuvos laisvės baruose — apims nepriklausomybės atsteigimą, laisvės kovų metą, seimų laikus, o taipgi (antras tomas) prez. Smetonos — tautininkų režimo laikotarpį. Numatoma, kad trečias tomas bus apie sovietų bei nacių okupacijas ir tremtį, gi ketvirtas to mas apimtų memuarų autoriaus jaunatvę

DR. J. RIMDZUS
CHIROPRACTOR
Headaches, Arthritis, Rheumatism, Spine, Nerve, Asthma and other Ailments.
1428 Broadway, Gary, Indiana
Val. pirm. 4—8 v. v., šešt. 9—11 val. prieš piet. Kitu laiku pagal susitarimą. Tel.: Office Gary TUrner 5-8638. Res. Ch-go Bishop 7-5833.

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1996
TV, RADIJAI, HI-FI, VĖSINTUVAI
Pardavimas-taisymas. Sek. uždaryta.

SUMAŽINTOS KAINOS
Valymo priemonėms, namų ruošos reikmenims, žaislams, žaislams, plieno gaminiams, įrankiams ir kit.
mokant mažiau 20% iki 40%

kaminų valytojas regul. $1.39, dabar ..	89¢	Tortoms keptuvės-formos, regul. 65c, dabar ..	45¢
Butcher vaškas, ½ gal. regul. $2.75, dabar	$2.19	Tas pats su paskirstymais, reg. 59c, dabar ..	39¢
Metl. valyti pasta regul. 98c, dabar	68¢	32 gab. pietų servizas regul. $9.98, dabar	$7.90
4 rūšių šluota regul. 97c, dabar	79¢	6 puodukų arbatninkas regul. $1.69, dabar	99¢

ir šimtai kitų prekių žemomis kainomis!
D. JURJONO BENDROVĖJE
3251 SO. HALSTED ST. Tel. CALUMET 5-1064

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Priima ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEmlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p.p. kasdien, išskyrus trečiad. ir šeštad

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
Pritaiko akinius
6322 South Western Avenue
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadieniais uždaryta. Kt. laiku susitarus
Ofiso telefonas PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampas 47-tos ir Damen Ave
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val. vak.
Trečiad ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. LAfayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. PRospect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
424 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartį sekm. uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-2225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
(Bendra praktika ir Alergija.)
2709 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvrt., penk. 2-4, 6-8 v. v.; šešt. 2-4 v. p. p.

PR 6-1795. Rez. Tremont 9-5890
DR. J. BYLA - BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos, Chirurg.
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos pagal susitarimą

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
spec. vidaus ligos
6317 South Western Avenue
Tel. ofiso — REpublic 7-4900
namų — Grovehill 6-8161
Valandos: kasdien 2-7 v. p. p., šeštad. 1-5 val. p. p., trečiadieniais uždaryta.
Dėl tikslaus priėmimo laiko (appointment) malonėkite susitarti telefonu ar asmeniškai, kad nereikėtų ilgai laukti.

Ofiso tel. BE 3-2353; Rez. GA 4-5869
DR. A. DOMANSKIS
AKIŲ GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Pritaiko akinius
9029 South Western Ave.
Val.: 9-12 d. kasdien, išskyrus treč. 7-9 v. v. pirmad. ir ketvirtad.
PAGAL SUSITARIMĄ

PLATINKITE "DRAUGĄ"

Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadieniais 1—4 p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2423 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro
Šeštad. nuo 12:30-2:30 val. p. p.
Trečiad ir kitu laiku tik susitarus
Telef. Ofiso WA 5-2017
Rez. PR 8-4255

Ofiso tel. TOwnhall 3-0959
Namų-rezid. tel. HUmboldt 6-8213
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JOKŠA)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
5002 W. 16th St., Cicero, Illinois
Val.: Kasdien 4-8 p. p., šeštad. 10-2 p.p. Treč. ir kt. laiku tik susitarus

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. RE 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Telefonas GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
— PRITAIKO AKINIUS —
2422 W. Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą išskyrus trečiadienius.

Ofiso tel. GA 5-4800. Rez. GA 3-6630
DR. GRAŽINA-IRENA KAGANIEC
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGOS
10002 South Kedzie Ave.
Kasdien 4-7. Šeštad. 2-5. Trečiad ir kitu laiku tik susitarus

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad ir penktad. nuo 1—4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštad. 1—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kasdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketvirt. 6—9 val. Trečiadieniais tik susitarus

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Office tel. RE 7-1168
Res. tel. WALbrook 5-3765

Tel. ofiso HE 4-1202 rez. PR 6-4732
DR. A. MACIONAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p., antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-8801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadieniais 9-11 ryto ir 2-4 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Office: 10746 South Michigan Ave.
Buto 1653 W. 103 St., Beverly Hills
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskyrus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel. ofiso — PUllman 5-6766
Buto — BEverly 8-3946

DANTISTAS
DR. J. A. PAUKŠTYS
4063 South Archer Avenue
Valandos: nuo 10 iki 12; 2—6; 7—9
Šeštad. 10—12. Trečiad. uždaryta
Lafayette 3-4949
Namų — BEverly 3-7786

Ofiso telefonas — Bishop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak.
Trečiad ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
Spec. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
Telef. REpublic 7-2280
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryte ir nuo 6-8 val v. Šeštad nuo 2-4 Trečiadieniais ir [illegible]

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7381
Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m
Penkt. tik 1—3 p m.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(kamp. 17th ir S. Hermitage)
Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 9 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

Tel. ofiso TO 3-0959
Res. tel. GA 3-6046
DR. FL. TALLAT-KELPŠA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5002 West 16th Street, Cicero, Ill.
Val.: kasdien 5-8 p. m., šeštadien. 1-4 p. p. Kitu laiku ir trečiad. susitarus

DR. VYT. TAURAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar TR. 3-5577
Ofiso val.: Pirm. 8-10 v. v., ketvirtad. Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet. Kiti susitarimu.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirm, antr., ketv. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais nuo 1-4 val. popiet

Tel. ofiso VIctory 2-1581
Rez. PRospect 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kampas Halsted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos kasdien: 1-4 p.p ir nuo 6-8 v. v. Šešt. 1-4 v. popiet.
Uždaryta trečiadieniais

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rezid. 6600 So. Artesian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. p., 6-7 vak.

Tel. Off. FR 2-4841, 9 A.M.-5. P.M.
Tel. Res. AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9
DR. JUSTINA ŽIRGULIS
Įvairios nervų bei psichos ligos — vaikų ir suaugusių
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 621
55 E. Washigton St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. bandažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t.t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

Skelbkitės "Drauge"

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 m., visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų taupytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų didžiuma įstaigų mokėjo tiktai 2% ir 2½% nuošimčius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius. Nors nekurie skelbiasi esą tvirčiausi ir saugiausi.

Tėvų atydai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiame College-Bonus taupymo skyriuje savo vaikučiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Šis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvių dovanėlės ir kiti to skyriaus tauppmo vaikams ir jaunuoliams siurprizai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turtas $37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILLINOIS, TEL.: GR 6-7575
Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antrad. nuo 9 iki 4, ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 8. Trečiad. uždaryta visą dieną, o šeštad. nuo 9 iki 12:30 val. po pietų

Įsimylėjau savo nuosavą žmoną

VLADAS GILYS, Los Angeles, Calif.

— Na, vyrai, kas norit ženytis? — kalbėjo ponia Burbulienė, įsimaišiusi į viengungių būrelį ant šventoriaus.

Vyrai sužiuro į tą visiems pažįstamą ponią. "Nejaugi Burbulienė sugalvojo:::?"

— Tai ką, ponia, ar dukterį turi, ar tik šiaip piršliauji?

— Tikras reikalas, vyrai, — dėstė ponia, — puiki mergina, tokia maloni, švelni, moteriška... Būtinai turi ištekėti, ir greitai.

Per vyrų veidus nuslinko įtartinas šypsnys.

— Svarbiausia, ji turi ištekėti už piliečio, jeigu nori čia, Amerikoj, pasilikti. Kitaip turės grįžti atgal į Vokietiją. Juk žinot su studentiška viza Amerikoj tegali pasilikt tik šešis mėnesius, — įtikinančiai aiškino ponia. — Na, vyručiai, juk jau turit pilietybes, ir dar studentai esat — pagelbėkit kolegei.

Paaiškėjus padėčiai, viengungių įtartini žvilgsniai sušvelnėjo, bet niekas, atrodo, neturėjo didelio entuziazmo vedyboms. Ponia Burbulienė neatleido toliau.

— O tu, Tadai, vyras metuose — ženykis. Sakau, mergina kokios reikia paieškoti, paminėsi mano žodį.

Tadas, gana lėtas ir ramaus būdo, tik nedrąsiai šyptelėjo, gal daugiau iš mandagumo.

— Tai, kad nežinau, ponia, dar yra laiko...

— Tau tai yra, bet jai nėra.

Mūsų kolonijoj visi pažinojo Tadą kaip gero būdo, paslaugų ir nemokantį atsisakinėti. Lengvai jis buvo prikalbamas ir, kur tik kam reikėjo, Tadas eidavo, darydavo, pagelbėdavo. Žinojo tai ir ponia Burbulienė, tad ir įkibo Tadui į rankovę.

— Užeik šiandieną po pietų pas mus, supažindinsiu. Ji, matai, mūsų kolonijoj mažai ką pažįsta. Pamatysi, graži mergina, žinai, ir ne iš tų jauniklių šešiolikinių, o suaugusi.

— Bet aš vesti dar nesirengiu, ponia, man dar pusantrų metų ligi studijų baigimo.

— Taigi pabaigsi, kas čia pusantrų metų! O juk paskui vistiek reikės ženytis, negi taip vienas... O dabar sau abu studijuosit. Ar manai, kad nėra vedusių studentų?

Ponia Burbulienė jau matė gražią ateitį, tik šiandieninė realybė kėlė jai rūpestį.

— Tik jau, Taduk, ilgai nelauk, nes dar mėnuo ir ji turės grįžti atgal į Europą, vargšė mergaitė... Juk žinai, kas dabar nori iš Amerikos grįžt vėl į laisuer?g įūgoEsi s-Jup gerius?

Jau daugumas nuo šventoriaus buvo išsiskirstę, paliko ir draugai Tadą ir Burbulienę. O ponia Burbulienė Tadui vis kalbėjo ir kalbėjo.

— Žinai, Taduk, juk čia svarbus reikalas! Na, ir kaip čia padarius? — laužė sau galvą ponia. — Reikia surast išeitį, juk reikia kaip nors padėt merginai.

Tadas jautėsi tartum pagautas. Jis norėjo tik greičiau atsikratyt tos Burbulienės, bet kažkaip buvo nepatogu taip tiesiog nueit. Ne Tado charakteriui būt nachališkam; visdėlto pažįstama ponia. O aplinkui nei vieno pažįstamo nesimatė, kad būtų pateisinimas atsiprašyt ir, nuduodant svarbų reikalą, pasišalint.

— Pagaliau nebūtinai tau su ja tikrai apsivest, — jau sugalvojo naują planą ponia Burbulienė, — svarbu, kad ji oficialiai būtų ištekėjusi už Amerikos piliečio, taip sakant, tik ant popierio. Tada ir ji taptų piliete ir galėtų pasilikt čia gyvent. Tu tik paskolink jai savo pavardę, o ji pas mane gyvens kaip niekur nieko, — džiaugėsi savo planu ponia Burbulienė, bet pamačiusi Tado abejingą veidą dar pridėjo. — Nebijok, Taduk, tau nieko nereikės rūpintis, aš viską sutvarkysiu.

— Bet juk vistiek žmonės žinos..., — bandė Tadas dar griauti ponios Burbulienės planą.

— Juk ne mūsų bažnyčioj ženytis — pas amerikonus. Žinau, laivu į Ameriką kaip plaukėm, tai viena pora taip buvo neva apsivedę, kad tik atvažiuot, o paskui išsiskyrė. O pagaliau, kas kam darbo, juk čia Amerika.

— Bet kad aš jos nepažįstu, dar nei nematęs, nejau ji taip sutiktų su nepažįstamu... Ne, ne, ponia.

Tokių "vedybų" tikrai Tadas nenorėtų.

— Taigi užeik, būtinai užeik pas mus šiandien supažindinsiu! Man rodos, kad judu labai tiktumėt į porą, — savo visas viltis dėjo ponia Burbulienė į šio vakaro supažindinimą ir, kad būtų tvirčiau, dar pridėjo: — Turiu gero krupniko, pavaišinsiu.

Tadas greitai spruko nuo ponios Burbulienės, sėdo į mašiną ir pasuko nei pats nežinodamas kuria kryptimi. Kuri laiką važinėjo gatvėmis apgultas minčių: "Tik pavardę paskolinsi... tik ant popierio..." O teisiškai bus tavo žmona, jei prisikabins, tai nieko nepadarysi, juk čia Amerika... Tado ausyse jau skambėjo ir draugų viengungių pašaipa: "Tai ką, suvyniojo boba?" Ne, Tadas purtėsi tos minties. "Ir kuriems galams, kad paskui visi juoktųsi iš tokių vedybų?" Nežinojo Tadas nei pas ka užsukti, nei su kuo pasišnekėti. Pagaliau jis ir nedrįstų su bet kuo apie tai šnekėt. Nesuvokė nei kiek laiko taip važinėjo. Iš savo minčių pabudo, tik kaip atsidūrė prie ponios Burbulienės namų. "O gal tikrai puiki mergina?" Juk jis jos nematė, nieko negali sakyt. "Būtų galima tik susipažint, bet kad tuojau vestis, tai ne".

Galvojo Tadas: eit ar neit. Juk buvo žadėjęs užsukt, sakė, kad turi gero krupniko... Iki durų atėjo pats, o paskui lyg kažkas jį įstūmė vidun. Bėgt atgal buvo kažkaip nepatogu. O čia stalas jau buvo paruoštas ir krupniko bonka stovėjo vidury. Nuo sofkutės pakilo mergina. "Tai ji", perbėgo per Tadą mintis. O ji pradėjo šypsotis.

— Labas, Tadai, ar atsimeni mane?

— Zita! — nevykusiai sušvebeldžiavo Tadas.

— Ta pati. Ar atsimeni, Vokietijoj lagery kartu gyvenom viename bloke, tautinius šokius šokom.

— Atsimenu...

Ir Tado vaizduotėj atsikūrė tada dar tokios nejdomios trečiokės vaizdas. Zita tada buvo dar jauna gimnazistė ir tokia avelė, kaip jis pats kartą ją pavadino. Tadas tada buvo jau septintoj ir į tokias nežiūrėdavo. Bet laikas daro savo, ir Zita štai jau suaugusi. Atsiminė Tadas, kada visi važiavo iš Vokietijos, o juk Zitos ir visos jų šeimos nepraleido. Vis dėlto ji sukombinavo važiuot į Ameriką kaip studentė. "Ar tikrai ji čia atvažiavo studijuot, ar tik ištekėt ir tokiu būdu pasilikt Amerikoj?", įtarė Tadas. "Nieko sau kombinacija, bet tegul pasieško kokio amerikono, kodėl dabar aš?"...

Bet čia įsimaišė ponia Burbulienė su savo:

— O kaip gerai, Taduk, kad užsukai. Na, tai prašom sėstis!

Greitai pataisė ant sofos pagalvėles ir pasodino Tadą, kad tik jis neišbėgtų.

— Na, matai, aš ir nežinojau, kad judu pažįstami. Tai gerai, tai puiku! — ponia Burbulienė tokia patenkinta tik sukiojosi po kambarį, tik juokėsi. Zita sėdėjo šalia Tado ant sofos ir bandė prisimint gimnazijos dienas, bendrus pažįstamus, arba klausinėjo Tadą, kaip čia jam Amerikoj viskas sekasi. Ponia Burbulienė jau pilstė krupniką. Prasidėjo "pirš lybų" vaišės.

Visą vakarą daugiausia kalbėjo ponia Burbulienė.

— Ach, Taduk, tu toks puikus vyras, na, išgerkim.

Arba vėl:

— Ta mano Zitelė tokia gera mergaitė, gaila man jos vargšės, — beveik ašarą braukdama, — turės dar ko gero grįžt į Vokietiją, į lagerius...

Tadas laikėsi tvirtai, nors krupnikas jau ėmė viršų.

— Už judviejų laimę! — gana drąsiai kėlė taurelę ponia:

— Išgerk, Taduk.

Tado žvilgsnis vis dažniau perbėgdavo Zitą.

— Na, kaip, Taduk, fain? — kuždėjo ponia Burbulienė. Ir nežinojo Tadas, ką atsakyt; ar Zita, ar krupnikas; abu jau jam atrodė fain.

"Puiki mergina... tik pavardę paskolinsi, viskas tik ant popierio, neoficialiai... niekas nežinos..." Tado galvoje sukosi su krupniku sulaistyti žodžiai. O ponia Burbulienė vis kalbėjo.

— Tu geras, Taduk, aš žinau, tu pagelbėsi Zitelei. Ji tavo gimnazijos draugė, nejaugi dabar turės vėl grįžti į vargą, kada tik tiek nedaug tereikia — pakeist pavardę, tik padaryt metrikacijos dokumentą. O paskui, kai baigsi savo studijas, apsižvalgysit, kaip reikia, o jei ne — na, tai kaip lengvai susimetrikuosit, taip lengvai ir atsimetrikuosit... — visai liūdnai nubaigė ponia Burbulienė.

Ir Tadui atrodė gaila, širdis tiesiog neleido taip žiauriai atstumt mergaitę.

"O jeigu ji ištekėtų už kokio amerikono", galvojo Tadas, "juk būtų lengviau su skirybom. Bet ne, gaila lietuvaitės!" Tado mintis vis pertraukdavo ponia Burbulienė su nauju stikeliu krupniko.

— Tik nebijok, Taduk, pamatysi, kaip viskas bus tvarkoj, aš atsakau. Apstatysim mes amerikonus ir išgelbėsim Zitelę. Ji bus dėkinga tau visą gyvenimą, — širdį liejo ponia.

Ir nemokėjo Tadas atsisakyti — sutiko.

"Tik pavardę paskolinsiu... neoficialiai... jokių pretenzijų, tik pagelbėti... ir niekas netur žinoti...", — už Tadą jau kalbėjo krupnikas; ant stalo, šalia pustuštės bonkos, stovėjo dar dvi... jau tuščios.

Ponios Burbulienės kombinacija pavyko!

"Ech, Tadai, žodis kaip paukštis — išlėkė ir nepagausi. Pasižadėjai — įsiklampinai". Juokėsi pasamonė. "Na, ir kaip tu galėjai tokią kvailystę padaryt — pavardę paskolint! Ir manai, kad niekas nesužinos?" Nežinojo Tadas nei ką daryt. Bėgt, išvažiuot kur nors? Bet studijos, ir nėra pinigų. O gal iš tikrųjų apsivest? Bet taip staiga, ką žmonės paglvos? Gal viskas patyloms praeis...

Burbulienė viską sutvarkė. Porą sekmadienių po pamaldų niekas Tado nematė. Tadas niekur nesirodė ir draugų vengė. Žinoma, draugai viengungiai jau kažką įtarė. Kartą jų užpultas Tadas aiškinosi:

— Vyrai, juk viskas netikrai, tik ant popierio, reikėjo kaip nors merginai pagelbėti. Tai kas, kad ji, atseit, mano "žmona", bet nei aš ją myliu, nei su ja gyvenu, nieko bendro!

— Tai reiškia vedei ir tuojau pat skirybas paėmei?

— Aš jos visai nevedžiau, aš tik pavardę jai paskolinau, kad ji galėtų čia, Amerikoje, pasilikti.

— Tu nevedei — tu ištekėjai! Burbulienė tave apvesdino, — juokėsi draugai iš Tado ne už tai kad jis paslapčiom, faktinai pagal šio krašto įstatymus, apsivedė, bet kad davėsi Burbulienės prikalbamas tokiam absurdui — pavardę paskolint. Ir pats Tadas keikė save, kam iš viso prasidėjo su ta Burbulienės kombinacija, bet dabar jau po laiko.

— Išklausyk, Tadai, juk oficialiai Zita tavo žmona, tai eikit pas kleboną, imkit šliūbą ir kelkit balių.

Žinoma, draugams ne tiek rūpėjo ar Tadas oficialiai, ar neoficialiai vedęs, kiek pabaliavot per vestuves.

— Tik žiūrėk, kad Burbulienė daug krupniko padarytų!

Kolonijoj tas įvykis liko kaip ir nepastebėtas. Zitos niekas nepažinojo, o ir Tadas retai bepasirodydavo. Atėjo ruduo, studentijai prasidėjo mokslas, ir šiaip visi buvo užsiėmę savo darbais. Gyvenimas slinko sena vaga.

—o—

Kalėdų šventės studentijai — pora savaičių atostogų. Lietuvių salėj Naujųjų Metų sutikimas. Ir taip bekeliant taureles už Naujųjų Metų laimę ir džiaugsmus draugai viengungiai pastebėjo prie vieno stabliuko sėdinčius Tadą ir Zitą.

— Kur tu buvai dingęs, Tadai? Ar buvai kur išvažiavęs? Jau nbegyveni pas Puikorius? — šelmiškai kažkas pastebėjo Tadas žinojo, kad draugai viską apuostė.

— Mes bandėm tave surasti, bet sakė, kad tu išsikėlei kažkur kitur gyventi, taip "neoficialiai".

Tadas prisiminė, ka draugams kalbėjo, kaip gynėsi, kad Zitos nemyli, kad ją gelbėdamas paskolino jai savo pavardę tik ant popierio.

— Tai kritai nelygioj kovoj, — lyg juokais pridėjo dar vienas iš prisiekusiųjų viengungių, — reiškia dabar jau viskas oficialiai?

— Tadai, tai tu tikrai jau vedei? — apgailestavo dar vienas mėgėjas pabaliavot. — Ir baliaus nekėlei?

Kaip tik tuo metu orkestras

A. Krivickas. Įsotis. Iliustracija A. Giedriaus knygos "Lukšiųjai"

skelbė artėjančią dvyliktą. Tadas pakėlė taurę šampano, pažiūrėjo į Zitą, ir atsisukęs į draugus prisipažino: "Vyrai, įsimylėjau savo nuosavą žmoną!"

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Lituanistikos semestrai** Fordhamo universitete vasaromis buvo organizuojami per trejus metus. Buvo dėstoma beveik visi lituanistikos dalykai. Dėstyti buvo kviečiami lituanistai. Studijomis naudojosi būrys studentų iš įvairių universitetų, lietuvaitės seselės, vienas kitas klierikas ir kunigas.

Nelengva buvo įvesti lituanistiką į reguliarią universiteto programą. Tuo reikalu rūpinosi a. a. minist. P. Žadeikis, Kunigų Vienybė, visuomenės organizacijos ir pavieniai asmenys.

Įsteigus Lituanistikos skyrių, visa darbo našta teko pakelti kun. Vl. K. Jeskevičiui ir jo pagelbininkams. Jiems teko važinėti po Amerikos miestus ir miestelius pas privačius asmenis ir **rinkti** aukas studentų stipendijoms arba siuntinėti šimtus laiškų.

Bene sunkiausias darbas buvo sumobilizuoti studentus. Nors studijose ir dalyvaudavo po 24—25 studentus, bet tai permenkas skaičius. Padalinus tuos 25 studentus į klases, kiek vienoje klasėje būdavo po 5—6 studentus.

Pinigų telkimas ir studentų moblizavimas universitetui nepakeliama našta, nes profesūra užimta savo tiesioginėmis pareigomis, ir lituanistikai gali pavesti tik laisvalaikius. Šiais reikalais turėtų rūpintis specialus komitetas, kuris būtų sudarytas iš atstovų: Lietuvių Bendruomenės, Kunigų Vienybės, vienuolijų ir studentų organizacijų. Studentų organizacijos turėtų parodyti daugiau iniciatyvos ir įpareigoti savo narius nors vieną vasarą pašvęsti lituanistikos studijoms.

"Dirbti savajai tautai, rūpintis tautine kultūra yra kiekvieno lietuvio pareiga. Nuo tos pareigos ir mes neatsisakome, — rašo T. Vladas K. Jeskevičius, S. J., Lituanistikos Skyriaus direktorius. — Mielai tęsime savo darbą, bet rūpinsimės tiktai akademiniais reikalais, o finansiniais reikalais ir studentų telkimu turi pasirūpinti kas nors kitas.

Jei šiam reikalui būtų sudarytas specialus komitetas, kuris **iki balandžio 1 dienos** suorganizuotų reikiamą skaičių studentų ir pasirūpintų finansine parama, tuomet mes mielai tęsime pradėtąjį darbą ir toliau organizuosime lituanistikos semestrus. Taigi, mūsų lituanistikos skyriaus tolimesnis likimas priklauso nuo Tamstų".

● **Br. Zenonas Prūsas,** baigęs miškininkystės skyrių Vilniaus universitete (1943 m.), padaręs miškininkystės daktaratą Muencheno Universitete (Vokietijoje) ir čia JAV-se baigęs medžio technologijos studijas, specialiai popierio — celiuliozės apdirbimą, žurnale Girios Aidas, str. "Popieriaus pramonė ir miškininkystė" labai įdomiai dėsto popieriaus atsiradimo istoriją, rūšis, popieriaus pramonę J. A. V-se, jo panaudojimą Amerikoje ir kitose šalyse. Aptaria, kokią didelę įtaką popieriaus gamyba turėjo ir rturi bendrai į miškų ukį ir visą miškininkystę. Kitoj vietoj dr. Z. Prūsas atsako į labai įdomų klausimą: "Kodėl rusiškas popierius toks prastas?". Jis čia, surinktais iš patikimų šaltinių daviniais, nurodo, kad rusai popieriaus technologijoj yra atsilikę mažiausiai 20—30 metų, ir naudoja prastas žaliavas popierio gamybai; ten taip pat stoka gerų mašinų spausdinimo darbui, gerų dažų ir gerų darbininkų.

● **Dipl. mišk. A. Rubikas,** iš Sibiro tremties grįžęs, nuo 1958 m. paskirtas Leipalingio girininkijos girininku. Nepriklausomybės laikais jis buvo Vilniaus Vidurinės Miškų Mokyklos direktorius ir jau tais laikais pasižymėjo miškų mokslo rimtais darbais. Įdomu, kad Sovietų S-goj ir okup. Lietuvoj rimti mokslininkai daug nukentėjo ryšium su savamoksliu Mičiurino ir Lisenko komunistų partijos doktrinai pataikaujančiom teorijom.

(G. A.)

● **Irenė Adomavičiūtė** baigė Sao Paulo valstybinę konservatoriją, piano ir harmonijos klasę.

ALYVA IR ANGLYS

Greitas pristatymas. Visoki įrengimai, naujos šildymo sistemos įrengiamos. Dėl kainos visuomet susitarsime.

GAPS FUEL COMPANY

2735 West 63rd Street **Telef. PR 6-6677**

Atstovauja — V. DOBA

Prieš siųsdami

DOVANŲ SIUNTINIUS Į U.S.S.R.

per kurią nors firmą,

PASIKLAUSKITE PATYS SAVĘS apie sekančius dalykus:

1. **Ar firma patikima?**
2. **Ar ji tai įrodė?**
3. **Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsiunčia siuntinius ir paruošia dokumentus?**
4. **Ar ji naudoja geriausias dėžes?**
5. **Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus?**
6. **Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?**

Atsakymas į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per bet kurį

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

SKYRIŲ

716 Walnut St. PHILADELPHIA 6, PA. WAlnut 5-3455

1991 Broadway NEW YORK 23, N. Y. LYceum 5-0900

263 Market St. NEWARK 2, N. J. MArket 2-1968

4102 Archer Ave., CHICAGO 32, ILL. FRontier 6-6399

6446 Michigan Ave. DETROIT 10, MICH. Tashmoo 5-7560

390 W. Broadway S. BOSTON 27, MASS. ANdrew 8-8764

1313 Addison Rd., Cor. Superior Ave. & 71 St., CLEVELAND 3, O. Tel. UTah 1-0807

683 Hudson Ave. ROCHESTER 21, N. Y. BAker 5-5923

346 Third Ave. PITTSBURGH 22, PA. GRant 1-3712

Greit atgabenkite savo siuntinius PAS MUS, ir mes greit IŠSIŲSIME juos!

DRAUGO

DAILIOJO ŽODŽIO

Koncertas

ir devintojo romano premijos įteikimas

Įvyks

1960 M. VASARIO 7 D., SEKMADIENĮ, 3:30 VAL.

MARIJOS AUKŠ. MOKYKLOS SALĖJ

6700 South California Avenue

PROGRAMĄ IŠPILDYS:

Solistė DAIVA MONGIRDAITĖ, duodama lietuviškų dainų ir arijų rečitalį.

Akompanuoja **prof. Vladas Jakubėnas**

Clevelando GRANDINĖLĖ tautiniais šokiais, MUZIKINIS KVARTETAS ir BALETO ŠOKĖJA.

Tą pačią dieną **premija laimėjusiam autoriui** bus įteikta NEŽINOMO MECENATO **tūkstantinė.**

Dalyvavimas šioje šventėje yra mūsų literatūrinio ir kultūrinio gyvenimo rėmimas ir pačių dalyvių meninė atgaiva.

Koncerto biletai gaunami: "MARGINIAI", 2511 W. 69th St.; "DAINA", 3321 So. Halsted Street; SAVRIMAVIČIAUS KRAUTUVĖ, 4358 So. Fairfield Ave.; ir MEMENŲ KRAUTUVĖ, 1439 So. 49th Avenue, Cicero, Illinois.

Biletus reikia įsigyti iš anksto.

Paulius Galaunė

Muzėjininkas ir meno istorikas

A. RŪKŠTELĖ, Chicago, Ill.

Sausio mėn. 25 d. Paulius Galaunė, Kaune, atšventė savo 70 metų sukaktį. Šios sukakties proga norisi atiduoti duoklę žmogui ir menininkui, kurio visas gyvenimas buvo pašvęstas muzėjiniam darbui, Lietuvos meno bei liaudies meno tyrinėjimui ir akademiniam darbui universitete. Itin malonu prie jo šventės prisidėti, kai prisimeni P. Galaunę tylų ir ramų piešimo mokytoją Vilniaus gimnazijoje (1918—1919), puikų bendradarbį M. K. Čiurlionio Galerijoje (nuo 1925), Vytauto Didžiojo Kultūros Muzėjuje (nuo 1936 iki 1944) ir savo profesorių (docentą) Vytauto Didžiojo universitete.

Mažai kam žinoma, kad P. Galaunė, dar mokydamasis meno mokykloje Petrapilyje ir Maskvoje, dalyvavo su savo grafikos darbais Lietuvių Dailės Draugijos parodose Vilniuje. Kaip daugelis ano meto mūsų dailininkų, taip ir Galaunė buvo paveiktas mistinės M. K. Čiurlionio kūrybos. Keletas jo išleistų atvirukų liudija pradėtą kūrybinę kryptį. Deja, neprik'ausomos Lietuvos laikais P. Galaunė, kaip grafikas, aktyviai nepasireiškė. Užtat visą savo laiką pašventė teoretinėmis meno studijomis. Jo pradėtoji grafika ir liko pati mėgiamiausia meno šaka. Jis ne tik domėjosi, bet ir rinko ją su atsidėjimu. Surinko vieną didžiausių lietuviškų ex libris'ų rinkinį. Nemažai jų ir pats yra nupiešęs. Apie ex libris'ą Lietuvoje yra parašęs studiją (1926).

Muzėjininko darbą P. Galaunė pradėjo 1919 m. gale, būdamas Kauno Miesto Muzėjaus vedėjo padėjėjas. O nuo 1921 m. Švietimo ministerijos buvo paskirtas Valstybinio Muzėjaus direktoriumi. 1924 metais įkūrus M. K. Čiurlionio Galeriją, P. Galaunė buvo sujungtos galerijos ir Valstybinio Muzėjaus direktorius. Jam reikia priskirti didelį nuopelną už surinkimą nepaprastai vertingų lietuvių liaudies meno rinkinių, mūsų dailininkų tapybos, skulptūros ir grafikos kūrinių. Iš Rusijos grąžintieji ir iš privačių asmenų atpirkti M. K. Čiurlionio kūriniai sudarė galerijos stuburą, kuriuo rėmėsi ir kitų kūrinių kaupimas. Gi Valstybinio Muzėjaus (tuose pačiuose rūmuose) uždavinys buvo surinkti Lietuvos dvaruose buvusią senąją tapybą, skulptūrą ir menines ar istorinės vertės turinčius daiktus. Kelerių metų bėgyje M. K. Čiurlionio galerijoje tiek susikaupė eksponatų, kad nebuvo kur jų išstatyti. Vytauto Didžiojo metais (1930) pagimdytoji mintis pastatyti Vytauto D. garbei muzėjų bent kiek palengvino muzėjininko problemas.

1936 m. P. Galaunė buvo paskirtas V. D. Kultūros muzėjaus direktoriumi, o tuo pačiu ir meno skyriaus vedėju, nes čia, be meno, buvo įsteigti priešistorinis, istorinis ir etnografinis skyriai. Muzėjaus direktorius ir skyrių vedėjai sudarė muzėjaus tarybą, kurios pirmininkas buvo P. Galaunė. Ši taryba vykdė ir Lietuvos paminklų apsaugą per turėjusią savo žinion Paminklų Apsaugos įstaigą.

Negalima palikti nepaminėjus P. Galaunės pastangų populiarinant lietuvių liaudies meną užsienyje. Pirmoji tokia paroda suruošta Monzoje, Italijoje, 1925. Užsienių Reikalų ministerijai remiant, lietuvių liaudies meno paroda buvo suruošta Stockholme, Švedijoje, 1931 m. (kur ir man teko su P. Galaune važiuoti ją apipavidalinti), Oslo, Norvegijoje, ir Kopenhagoje, Danijoje. Šių parodų proga buvo išleistos jo knygos: Litauisk folkkonst ir Litauens konst (1931), kaip papildinys pirmosios knygos.

Atsidavęs grynajam ir liaudies menui, P. Galaunė nemaziau rūpinosi ir bažnytinio meno likimu. Jis buvo vienas pirmųjų bažnytinio meno parodų iniciatorių ir bažnytiniam menui remti bei globoti draugijos steigėjų. Buvo jos ir vicepirmininku.

Be visos eilės straipsnių Lietuvos meno ir liaudies meno k'ausimais, spausdintų Lietuvoje ir svetur, atskirais leidiniais išspausdino: Lietuvių kryžiai (1926) Senosios tapybos katalogas (1926), Lietuvių liaudies raižiniu katalogas (1927), M. K. Čiurlionio kūrinių katalogas (1927), Tapytojas Juozas Aleškevičius (1777—1830) 1927, Vilniaus meno mokykla (1928), L'art populaire Lithuanien (1928), Lietuvių liaudies menas (1930; knyga sudaryta iš paskaitų V. D. universitete), Vytauto portretai (1931), Lietuvių liaudies skulptūros problemos (1932), Lietuvos knygos meno raidos metmenys 16—17 amžiuose (1941; Vytauto Didžiojo Kultūros Muzėjaus metraštis T. I), Lietuvių liaudies menas, medžio dirbiniai (1956) ir Lietuvių liaudies menas, medžio dirbiniai (1958, Vilnius).

Buvę universiteto studentai, tikiu, prisimena Paulių Galaunę, kaip ramų, taikų, bet reikalaujantį žinių profesorių. Jo 70 metų sukakties proga, mes siunčiame jam geriausius savo linkėjimus, tikėdamiesi, kad jis dar paskelbs eilę studijų Lietuvos meno ir liaudies meno klausimais.

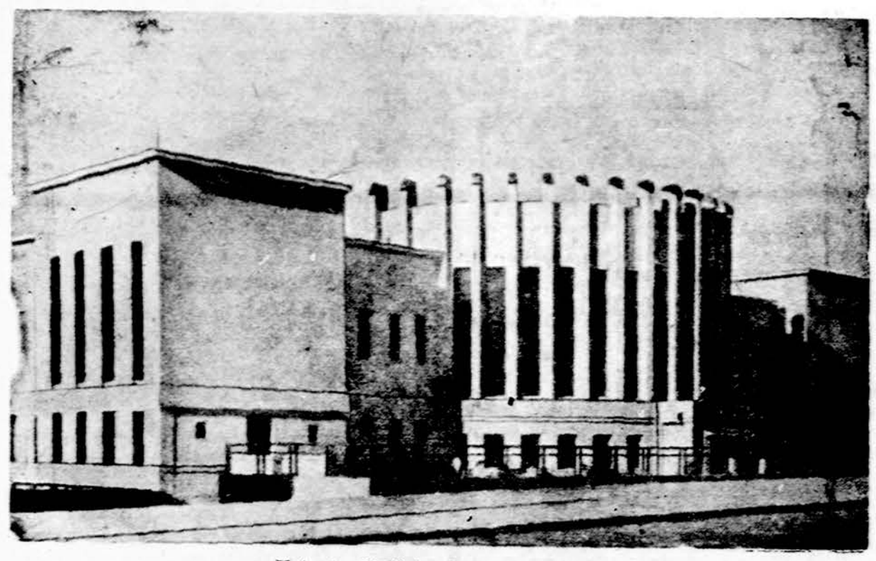

Vytauto Didžiojo Kultūros Muzėjus Kaune

IN MEMORIAM

(Atkelta iš 1 psl.)

spalvos su mitra ir kryžiumi ant krūtinės. Taip atvirame karste išbuvo iki gruodžio 5 dienos vakaro, kol buvo gautas metalinis karstas ir buvo galima hermetiškai abu karstu uždaryti. Kadangi buvo laukiama laidotuvėms lietuvių iš užsienio, laidotuvės buvo nukeltos į gruodžio 9 dieną. Marijos Nekalto prasidėjimo šventėje, atvykus keletui kunigų su vysk. dr. V. Padolskiu iš Romos ir iš Vokietijos, arkivyskupo kūnas vakare buvo perkeltas į parapijos bažnyčią, kur atgiedota gedulingi mišparai ir rožančius už mirusius. Tirolyje nėra įpročio, kaip pas mus Lietuvoje, budėti prie mirusiojo per naktį, todėl tik maldų vainikai ir šv. mišių aukos supo mūsų Ganytoją.

Laidotuvės

Gruodžio 9 dienos rytą pusiau 9 val. prasidėjo laidojimo iškilmės pagal Lietuvos paprotį egzekvijomis (Matutinum cum laudibus), vysk. V. Padolskiui vadovaujant ir dalyvaujant nemaža vietinių ir lietuvių kunigų bei gausiai tikinčiųjų miniai. Baigus egzekvijas, gedulingas pontifikalines pamaldas laikė taip pat vysk. V. Padolskis, asistuojant prel. L. Tulabai, kun. J. Petraičiui, kun. J. Tautkui dijakonais, kun. A. Bernatoniui ir kun. R. Mutuliui, lietuvių ir latvių sielovadų vadovams kaip garbės dijakonais, ir ceremonijarais asistuojant mons. K. Razminui bei viet. austrų kun. B. Koessler, Zamso vikarui. Laidotuvėse dalyvavo dar Innsbrucko vyskupas dr. P. Rusch, benediktinų abatas A. Graus, cistersiečių abbatas E. Fiderer ir premonstratiečių abatas Fl. Proell, atvykęs iš Vienos su kun. Al. Arentu (šiame vienuolyne yra trys lietuviai kunigai). Iš Romos dar dalyvavo tėvų marijonų vicegenerolas kun. dr. Pr. Brazys, kun. R. Krasauskas ir kun. A. Jonušas. Iš Vokietijos atvyko dar kun. Lubinas, kun. Šarka ir kun. Greičius. Austrijos kunigus atstovavo Zamso dekanas mons. K. Knapp ir per 20 artimesnės apylinkės kunigų.

Mišių gale vysk. dr. V. Padolskis pasakė pamokslus vokiškai ir lietuviškai, iškeldamas arkivyskupo nuopelnus ir veiklą, ir atsisveikindamas Lietuvos episkopato, kapitulos ir tikinčiųjų vardu bei padėkodamas seselėms ir dalyviams. Paskutinei "Libera me Domine..." nuskambėjus, prisidėjo formuotis gedulinga procesija į vienuolyno bažnyčią, kur specialiai buvo paruošta kripta priglausti amžinam poilsiui arkivyskupo palaikams. Procesijos priekyje ėjo Zamso vienuolyno mokyklos mokinės, gausi vienuolyno seselių eilė, gausios Zamso moterų eilės, Zamso dūdų orkestras, ministrantai, dvasiškiai, gražiai papuoštas vežimas, su karstu, paskendusiu vainikuose. Procesiją baigė Zamso parapiečių vyrų eilės, su atstovaujančiais lietuviais pasauliečiais, valdžios atstovais, ligoninės daktarais ir k. Visi dalyviai ir procesijos metu kalbėjo rožančių už mirusį, palydint orkestro gedulingiems maršams.

Lietuvos himnas prie kriptos

Zamso vienuolyno bažnyčioje prieš nuleidžiant karstą į kriptą atsisveikinimo kalbas pasakė Vokietijos liet. kunigų ir tikinčiųjų vardu tėvas A. Bernatonis, Vokietijos liet. bendruomenės vardu kun. Lubinas ir Tirolio dijecezijos vardu vysk. P. Rusch. Atkalbėjus paskutines maldas ir pašventinus kripta, dalyvaujantys lietuviai kunigai ir pasauliečiai, palydint vargonams, atsisveikindami sugiedojo "Marija, Marija" ir Lietuvos himną, kas padarė labai didelį įspūdį visiems dalyviams. Nuleidus karstą į kriptą, sudėta aplink gražūs vainikai Zamso seselių vienuolyno vardu, Vliko valdybos, ateitininkų sendraugių, Austrijos lietuvių, Latvijos tikinčiųjų ir vysk. Sloskans vardu, kurį atstovavo kun. R. Mutulis, Vokietijos liet. bendruomenės, sielovados ir k. Gražiausias tačiau vainikas tai buvo Zamso seselių nuolatinių maldų, kuris lydi ir lydės amžinos atminties didįjį ganytoją.

Laidotuvių iškilmėms pasibaigus visi dalyviai dvasiškiai ir svečiai pasauliečiai pakviesti gedulingiems pietums, kuriuos gražiai parengė seselės mokyklos valgomajame. Jų metu prel. K. Razminas nuoširdžiai padėkojo visiems dalyvavusiems ir suteikusiems paskutinę pagarbą mūsų arkivyskupui.

Visos laidotuvių iškilmės, dr. Dambravos iniciatyva, buvo užrašytos į Amerikos Balso juostelę, ka atliko specialiai iš Muencheno atvykęs inžinierius. Jis taip pat užrašė į juostelę įžymesniųjų dalyvių įspūdžius ir pareiskimus. Gaila tik, kad vietoje nebuvo galima gauti filmų aparato ir visos iškilmės liko neužregistruotos ateities istorijai. Pakviestas fotografas padarė tik svarbesnių momentų nuotraukas.

Brangus Velionis ilsisi svetimame krašte, laukdamas laikų pasikeitimo, kada bus galima jo palaikus perkelti į jo mylimą Kauno arkibaziliką, kur ilsisi jo pirmtakūnai — Lietuvos ganytojai. Jo atminimas amžinai liks gyvas lietuvių tautoje, kuriai jis padovanojo didžiausią dovaną — Šventąjį Raštą.

Sąžiningai ir nebrangiai taisau
TELEVIZIJOS
Už patarnavimą vietoje $3.00; už dirbtuvės darbą — $10.00 ir dalys. Pigios paveikslinės lempos.
J. MIGLINAS
2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

Duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA
3339-41 S. Lituanica Avenue
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčiame į visus artimuosius miestus.
Tel. CLiffside 4-6376

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 ARCHER AVENUE
Tel. VIrginia 7-2481

RINOS & VANDENS NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
(Gutters & Downspouts)
DEDAME VARIO — "COPPER-ALLOY" METALO RINAS ir VAND. NUTEKAMUOSIUS VAMZDŽIUS už tokią pat kainą, kaip ir "galvanized". Jų niekad nereikia dažyti ir jie ištveria neribotą laiką.
VISOKIUS STOGUS taisome ir atremontuojame. Garantuojami 5 metams.
DUMTRAUKIUS IR "SMOKE-STACKS" išvalome, atremontuojame ir atliekame "tuckpointing".
NAMŲ RINAS IŠVALOME ir pataisome, išsmaliname iš vidaus ir nudažome. Bus kaip naujos.
Mūsų firma yra didžiausia šioj srity, atliekame darbą kuo geriausiai už žemiausias kainas visame mieste. Visas mūsų darbas garantuojamas. Esame pilnai apsidraudę. Kreiptis galima dieną ar naktį ir sekmadieniais. Telefonai —
LAwndale 1-6047 arba
ROckwell 2-8778
Mielai Jums patarnausime.

PRISTATOM Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ
CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. VIctory 2-1272
Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai
— ★ —
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

MOVING
2047 W. 67 Pl., WA 5-8063
R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna apdrauda.

Pasinaudokite plačiai žinomos ir gerai užsirekomendavusios firmos, siunčiančios siuntinius į SSSR ir Lietuvą, patarnavimu.
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.
LICENSED BY U.S.S.R.
BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue — Tel. IN 7-6465 ir IN 7-7272
NEWARK, N. J. — 312 - 314 Market Street. — Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681, BOwling Green 9-6992
* Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. * Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigoje, gavėjas nieko nemoka. * Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. * Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. * Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 v. r. iki 6 v. v. Šeštad ir sekm. nuo 9 v. r. iki 4 v. v.
MŪSŲ SKYRIAI
78 Second Avenue, NEW YORK 3, N. Y. ORegon 4-1540
832 North 7th Street, PHILADELPHIA 23, PA. WAlnut 3-1747
1241 N. Ashland Avenue CHICAGO 22, Ill. HUmboldt 6-2818
107 So. Vermont Ave LOS ANGELES 4, CALIF. DUnkirk 5-6550
651 Albany Avenue. HARTFORD 6, CONN. CHapel 7-5164
11601 Jos. Campau Ave., DETROIT 12, MICH. TOwnsend 8-0298
NORĖDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REI KALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
MUTUAL FEDERAL B-VĖS REKORDAS ...
• Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
• Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
• Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
• Pinigų taupymui nereikia važinėti: juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto išlaidas.
• 4% metinis nuošimtis išmokamas visuose taupymo skyriuose: birželio 30 ir gruodžio 31 d. d.
2202 W. CERMAK RD., CHICAGO 8, ILL.
CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT
JOHN J. KAZANAUSKAS PRESIDENT VIrginia 7-7747
ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. popiet. Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. popiet. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Mes mokame 4½%
Isteigta 1914 m.
Kapitalas $5,000.000.00
August Saldukas, Prezidentas
MIDLAND Savings and Loan Association
ANT VISŲ SĄSKAITŲ
Kiekviena sąskaita ligi $10,000. - apdrausta Federalinėje Draudimo įstaigoje.
4038 ARCHER AVENUE CHICAGO 32, ILL.
Tel. LA 3-6719

NAUJŲJŲ MADŲ
Kampinės sofos ir kitokie baldai

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Savininkai
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 West Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketv. 9-9 val., kitomis dienomis 9-6. Sekm. 11-5.

PERKRAUSTYMAI - MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas FRontier 6-1882

CRANE
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
INSURED SAFETY OF YOUR SAVINGS UP TO $10,000 FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION
4¼%
FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM MEMBER
NEŠA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario 1 d., 1960
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos m. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETV. ..... 9 v. r. iki 8 p. p.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 p. p.
ŠEŠTAD. .... 9 v. r. iki 12 val. d. Trečiad. uždaryta.

GEDULO DIENOS AUKŠTAITIJOS SOSTINĖJE

Dobilo mirtį prisimenant

VL. RAMOJUS, Chicago, Ill.

"Drauge perskaičius puikų Br. Railos straipsnį apie Dobilą, mano mintys sustoja Panevėžyje, toje ramioje Aukštaitijos sostinėje, kur praleidau aštuonius gražiausius jaunystės metus, kur mačiau didįjį Dobilą būnant mano gimnazijos direktoriumi ir vėliau karste gulintį.

Vienas iš labiausiai išgyventų jaunystės laikų įvykių bene ir bus Panevėžio berniukų gimn. direktoriaus rašyt. Julijono Lindės-Dobilo mirtis ir laidotuvės.

Kai įstojau į Panevėžio berniukų gimnaziją, jos direktoriumi buvo J. Lindė-Dobilas. Žemesnėse klasėse jis nieko nedėstė, tad ir neteko jo pažinti kaip mokytojo. Mes, jaunesnieji, iš tolo matydavom direktorių koridoriuje, girdėdavom jį kalbant minėjimų ir iškilmių metu. Aukštas, pražilęs, išbalusio veido, bet tokių gerų, ramių, tėviškų akių. Kažkaip ir mes, jaunieji, direktorių laikėm didžiausiu autoritetu ne iš baimės, bet vien iš pagarbos. Ar koridoriuje, ar klasėse pagavęs beišdykaujančius mokinius, Lindė-Dobilas nepakeldavo tono, drastiškai nerėkdavo, o tėviškai perspėdavo, pamokydavo. Tai buvo tikras pedagogas.

Kaip šiandien prisimenu 1934 metų gruodžio pirmąsias dienas Panevėžyje. Taip netikėtai po Panevėžį pasklido žinia, kad direktorių Lindę-Dobilą, pirtyje besimaudant su mokyt. J. Vitkausku, ištiko kraujo išsiliejimas smegenyse. Netrukus, gruodžio 2 d., jis mirė. Visas Panevėžio miestas paskendo gedulo ženkle. Ašaromis pasruvo jo auklėtinių — Panevėžio berniukų gimnazijos mokinių akys, netekus tėviškojo direktoriaus ir auklėtojo. Liūdėjo visa Lietuva pirmojo lietuviško psichologinio romano autoriaus, literatūros kritiko ir meno filosofo.

Karste pašarvotą direktorių pirmiausia pamatėm jo bute, gimnazijos kieme. Kaip kunigas, violetiniuose liturginiuose drabužiuose pašarvotas, gulėjo jis ramus, gal dar labiau išbalęs. Prie jo budėjo mokytojai, o pro karstą vienas po kito, su dideliu gailesčiu širdyse, ėjo jo auklėtiniai — Panevėžio berniukų gimnazijos mokiniai.

Gimnazijoje buvo pertrauktas mokslas, nutilo muzika ir juokas, visų jo mokinių uniformas perjuosė gedulo juostelės.

Kitą dieną direktoriaus palaikai iš jo buto buvo perkelti į didžiąją gimnazijos salę, kur vykdavo gausūs gimnazijos meno kuopos susirinkimai, kur direktorius, gyvas būdamas, pabėrė tiek daug gilių minčių literatūros ir meno klausimais, kur jis brandino būsimuosius inteligentus neprikl.ausomos Lietuvos ateičiai. Visi gimnazijos mokiniai nuo direktoriaus buto ligi gimnazijos durų sudarėm špalerius, o mokytojai nešė direktorius karstą. Prisimenu rusą lotynistą mokytoją Sokolovą, vokietį gimn. vicedir. Liudvigą (karo metu žuvusį prie Varšuvos), artimą Lindės-Dobilo giminaitį kalbininką P. Būtėną, J. Janulionį ir daugelį kitų. Ir pravoslavas, ir evangelikas, ir katalikas, ir indeferentas su pagarba ir liūdesiu nešė kunigo, direktoriaus ir rašytojo palaikus.

Lindė-Dobilas Panevėžio gimnazijos salėje išbuvo pašarvotas bene porą dienų. Prie jo budėjo mokytojų ir mokinių garbės sargyba, gi, turbūt, visas liūdintis Panevėžys paskutinį kartą praėjo pro jo karstą. Anais laikais tokio masto rašytojas ir filosofas, kaip a. a. Lindė-Dobilas, žmonių buvo aukštai vertinamas, ir kas gi nenorėtų jam atiduoti paskutinės pagarbos.

Iš gimnazijos į katedrą jo išlydėti susirinko visa gimnazija, bet laidotuvių procesijoje, dėl didelės žmonių spūsties ir žiemos šalčio, tedalyvavo tik vyresniųjų klasių mokiniai. Su didelėmis iškilmėmis jis buvo palaidotas naujose Panevėžio katedros kapinėse, į kurias kiek vienais metais, septintokams gimnazijos raktus perdavę, prieš egzaminus tiesiog iš gimnazijos kiemo vykdavo abiturientai aplankyyti buv. direktoriaus kapą, prisiminti, pagerbti, pasisemti jėgos ateičiai iš jo kūrybingo lietuviško gyvenimo. Ta graži tradicija išliko iki pat bolševikmečio ir šiandien a. a. Julijono Lindės-Dobilo šviesus prisiminimas gyvas jo buvusių mokinių ir auklėtinių širdyse.

Penevėžys, prisimindamas a. a. Lindę-Dobilą, jo vardu pavadino vieną gražią miesto gatvę, gi Panevėžio berniukų gimnazijos garsioji meno kuopa, apie kurią plačiau užsiminė Br. Raila, buvo pavadinta Lindės-Dobilo vardu ir ji išsilaikė iki pat bolševikmečio, gal nedavusi mūsų raštijai tiek iškilių rašto žmonių, kaip kaimyninė Biržų gimnazija, bet subrandinusi kultūringus inteligentus, dvasinės kultūros žmones.

Kai Lietuvai atėjo liūdnos okupacijos dienos, lietuviškoji skaisčioji Dobilo dvasia vėl atbudo mokinių širdyse. Kas neprisimena tų patriotinių demonstracijų 1940 m. per Vėlines, kada, NKVD siaučiant, Panevėžio katedros kapinėse, kur palaidotas Lindė-Dobilas, susirinkusi minia moksleivijos traukė lietuviškas giesmes ir himną, ir, su vaškinių žvakių plevenimu bei krintančių lapų šlamėjimu, viešai skelbė, kad lietuviškoji dvasia gyva, kad ji laukia laisvės dienų. Ir paskutinės žinios — 1947 m. Panevėžio gimnazijoje, kur kadais direktoriavo Lindė-Dobilas, po trijų raudonosios okupacijos metų, dar nebuvo komjaunimo kuopos. Tai žinia, kokius tvirtus patriotus išaugino šviesusis rašytojas ir pedagogas Lindė-Dobilas.

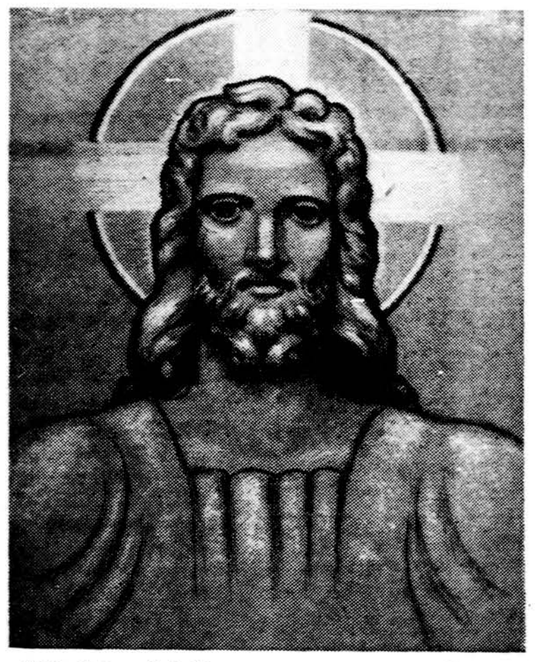

Dail. Jonas Subačius — Kristus

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Visos programos iš WOPA
AM. 1490 Kilocycles FM 102-7 MC.
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryte. Šeštadienį ir sekmadienį 8:30 iki 9:30 val. ryte.
Vakaruškos pirmadienį 7 val. vak.
Raštinė: 7159 So. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill. Telef. HE 4-2413

KAZYS ČESNAUSKAS
12116 So. 93rd Ave.
PALOS PARK, ILL.
Telef. GIbson 8-4938
● Generalinis kontraktorius naujų namų statybai, įvairiems remontams ir namų pertvarkymams ● Turime didelį patyrimą namų statyboje. ● Patys atliekame cemento ir medžio darbus. ● Apskaičiavimai nemokami!

MOVING
A. BENIULIS atlieka įvairius perkraustymus bei pervežimus iš tolimų ir artimų atstumų.
Tel. BIshop 7-7075

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. REpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas

ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PRospect 6-7960

DAINA CO
Sav. inž. A. Semėnas
—METINIS—
IŠPARDAVIMAS
● TELEVIZIJOS,
● RADIJAI,
● FONOGRAFAI,
● PLOKŠTELĖS,
EL. NAMŲ APYVOKOS REIKMENYS ir kt.
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3321 S. Halsted St.-CL4-5665
Atd.: 9-6, pirm.-ketv. 9-9, Sekm. už.d.

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
JANUARY — SAUSIO 28, 29, 30 D. D.

ROPHI THREE STAR COGNAC	Fifth	$4.69
STOCK 10 Yr. Old ITALIAN BRANDY	Fifth	$4.98
NAPOLEON BRAND FRENCH BRANDY	Fifth	$3.39
GRAIN ALCOHOL 190 Proof V.S.P.	Fifth	$4.89
IMPORTED PORTUGAL RUBY WINE	Fifth	.98¢
DUDENHOEFER MAY WINE	Fifth	.98¢
RICCA DONNA IMPORTED VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	$1.39
ZUBROWKA LIQUEUR	Fifth	$3.98
IMPORTED CANADIAN WHISKEY 90.4 Proof	Fifth	$4.19
WURZBURGER IMPORTED GERMAN BEER Case of 24—12 oz. Bottles		$7.50

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Parodos ir kursai.** Šių metų Almaus Meno Galerijos Great Necke sezonas numatomas baigti dailininkų Prano Lapės, Rowyaton, Conn., Sandros Čipkuvienės, Baltimore, Md. ir Telesforo Valiaus, Toronto, Ont., asmeninėmis parodomis. Vasario mėnesį galerija ruošia dviejų savaičių grupinę parodą, kurioj su savo kūriniais dalyvaus dailininkai: T. Elskus, V. K. Jonynas, A. Galdikas, B. Gedvilienė - Vilkutaitytė, A. Šalkauskas, R. Viesulas ir K. Žoromskis. Sausio mėn. vykusi Romo Viesulo paroda Great Necko galerijoj bus pratęsta dviems savaitėms. Pažymėtina, kad lietuviška tema litografijas mielai perka svetimtaučiai iš New Yorko, tiek ir vietiniai. Vasario vidury galerija ruošia kelerius kursus. Meno kritikas Saul Levine dėstys "Meno kritiką" ir "Meno pažinimą". Romas Viesulas skaitys "Įvadas į grafiką". Kursai buvo pradėti apylinkės meno mėgėjų noru ir iniciatyva. Pasiturį L. I. šiaurinio pakraščio gyventojai jau nuo seno sakėsi pasigendą rimto meninio standarti dailės institucijos, kuri padėtų suformuoti apylinkės atitinkamą meninį lygį. Šie svettimtaučiai net kelia mintį steigti "non-profit" Institutą, kuris veiktų bendradarbiaudamas su lietuvio įsteigta galerija. (alm)

● **A. Smilga,** Lietuvių Laikraščio, ėjusio Petrapily, steigėjas ir leidėjas, yra miręs 1920 m. sausio 30 d. Šiemet sueina 40 m. nuo jo mirties. Buvo gimęs 1865 m. rugs. 23 d. Panevėžyje.

● **Prel. Pr. Juras pakeltas į L. K. Mokslo Akademijos garbės narius.** Sausio mėn. 12 d. L. Kat. Mokslo Akademijos vadovybė prel. Jurui atsiuntė tokio turinio raštą: "L. K. Mokslo Akademijos nariai mokslininkai, esantieji tremtyje, 1959 metų gruodžio mėn. 27 d. savo visutiniame korespondenciniame susirinkime, įvertinę Jūsų darbus lietuviškosios — katalikiškosios kultūros srityje ir didelius nuopelnus akademijai, pakėlė Jus į L. K. Mokslo Akademijos GARBĖS NARIUS.

L. K. Mokslo Akademijos Centro Valdyba, pranešdama Jums šią žinią, nuoširdžiai džiaugiasi, karštai sveikina naująjį garbės narį ir linki visokeriopos sekmės".

● **Seselė M. Bernarda** (Joana Aškinytė) gruodžio mėn. baigė Sao Paulo katalikų universiteto fizikos - matematikos fakultetą.

1909 1960
STANDARD FEDERAL
Chicagos stipriausioji įstaiga
INSURED
Laiminga ateitis priklauso tiems, kurie taupo SAUGIAI dėl jos. Jau virš 50 metų sekmingai tarnaujame lietuviams
● Kodėl neskolinti iš Standard Federal, kurioje daug sutaupysite
4% DABAR MOKAME VISIEMS TAUPYTOJAMS
JUSTIN MACKIEWICH, President
JUSTIN MACKIEWICH JR., Manager
TURTAS $75,000,000.00
ATSARGOS FONDAS $6,500,000.00
STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIrginia 7-1141
VALANDOS: Kasdien, įskaitant šešt., nuo 9 v. ryto iki 4 v. p. p. Ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Treč. visai neatidaroma

MALONIAI PRIIMSIME JŪSŲ SANTAUPAS
PELNYKITE 4¼% IŠ VISŲ SĄSKAITŲ
BE TO
VERTINGOS DOVANOS
nuolatiniams taupytojams kas 2 MĖNESIUS ištisai per 1960 metus!
ŠTAI KAIP...
1. "OPTIONAL" TAUPYMO PLANAS
Pridėkite $500 ar daugiau kas du mėnesius 1960 metais prie jau turimų santaupų arba atidarykite naują sąskaitą tokiai pat sumai. Numatyti 4¼% dividendai nuo 1960 m. sausio 1 d. bus priskaitomi kas pusę metų ir atžymimi Jūsų taupymo knygutėje.
2. "PAID-UP" TAUPYMO PLANAS
Pridėkite $500 ar daugiau kas du mėnesius 1960 metais prie jau turimų santaupų arba atidarykite naują sąskaitą tokiai pat sumai. Numatyti 4¼% dividendai nuo 1960 m. sausio 1 d. priskaitomi kas pusę metų ir čekiais siunčiami Jums paštu birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.
3. "PREPAID INVESTMENT" PLANAS
Jei taupote kas kartą po $750, tai nuolatiniai dividendų ir bonų procentai padidinami ½%, kai santaupos neliečiamos per 90 mėnesių.
GAUSITE ŠIUOS PUIKIUS AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS SUNKIUS ALIUMININIUS INDUS VIRIMUI VISIŠKAI NEMOKAMAI, JEI TAUPYSITE PASTOVIAI.
Save-By-Mail...we'll mail your gift
ST. ANTHONY SAVINGS
1447 South 49th Court, Cicero 50, Illinois
CHECK OR MONEY ORDER IS ENCLOSED FOR $
PLEASE OPEN A NEW SAVINGS ACCOUNT IN THE NAME OF
OPTIONAL SAVINGS PAID-UP SAVINGS PREPAID SAVINGS
PLEASE ADD THIS AMOUNT TO MY ACCOUNT NO.
NAME
STREET ADDRESS
CITY, ZONE, STATE
NOTE: ONLY ONE GIFT TO ANY ONE FAMILY DURING ANY TWO-MONTH PERIOD. TO QUALIFY FOR GIFTS THE ACCOUNT SHOULD SHOW A NET INCREASE DURING THE TWO-MONTH PERIOD OF NOT LESS THAN $500.00.
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N
1447 SO. 49th COURT — CICERO 50, ILLINOIS
JOSEPH F. GRIBAUSKAS, EXEC.-SECY. ● TEL. TO 3-8131 and BI 2-1397
Assets Over $20,000,000.00
HOURS: MONDAYS 9 TO 8—TUESDAYS, THURSDAYS, FRIDAYS 9 TO 5—SATURDAYS 9 TO 1—WEDNESDAYS CLOSED ALL DAY

Mūsų auklėtoją palaidojus

A. a. kapelionas kun. Vincentas Švelnys

DR. J. STARKUS, J. DĖDINAS, KUN. V. BAGDANAVIČIUS

Patyrę apie buvusio mūsų **mokytojo kun. Švelnio mirtį** Lietuvoje, sausio 17 d., buvome susirinkę į Marijonų koplyčią, prie Draugo, pasimelsti už jo sielą. Ta pačia proga mums iškilo klausimas, kas parašys straipsnį apie velionį. Kadangi vieni jį pažinome Kud. Naumiesty, kiti Mariampolėje, tai sutarėme bent keli apie jį rašyti. Savo įspūdžius pasižadėjo parašyti dr. Jurgis Starkus ir Juozas Dėdinas. Kun. V. Bagdanavičius apsiėmė juos papildyti savo pastabomis. Tokiu būdu susidariusį straipsnį apie mums brangaus mokytojo gyvenimą čia ir skelbiame.

V. Bgd.

CHARAKTERINGESNI BRUOŽAI

Pirmieji mano atminimai apie kun. V. Švelnį yra iš 1923—24 mokslo metų Kud. Naumiesty. Kai jis, aukštas ir tvirtas, savo ranka priglausdavo mane, 11 metų pipirą, prie savęs, būdavo gera, kaip prie tėtės. Ir tai kartojosi iki, bemaž suaugusį išleido iš Rygiškių Jono gimnazijos Mariampolėje. Kun. Švelnys yra labiausiai atmenamas asmuo, daugiausiai turėjęs įtakos mano gyvenimo ir pasaulėžiūros susiformavime, greta mano tėvų.

Bene 1923 m., važiuojant namo, rodos Kalėdų atostogoms, kun. Š., pasišaukęs pas save, įdavė man priešrinkiminių (į Seimą) lapelių išplatinti mano apylinkėje. Taip jie ir paplito, "kiekvienos rūšies po vieną", pas ūkininkus. Vėliau daugelį kartų jis man davė pardavinėti knygas ir ypač kalendorius. Taigi jam ir politika buvo nesvetima. Jo kultūrinė įtaka siekė ir už gimnazijos sienų.

Apie 1924 m. (maždaug) Naumiesčio progimnazija nusipirko garsinį radijo aparatą. Direktorius atnešė į salę, kur jau buvo kimšte prikimšta mokinių. Kai garsintuvas pradėjo neaiškiai čirkšti kažkokius garsus, direktorius pakvietė kun. Š. (visi padarė jam taką praeiti), paklausyti, kokia kalba buvo kalbama. Ir taip sužinojome, kad jis daug kalbų moka ir daug svieto yra matęs. Vėliau patyriau, kad atostogų metu jis dažnai keliaudavo į užsienius.

1927 m. nuvykęs į penktą klasę Mariampolėn, radau ten ir savo kepelioną.

Ypatingai dideli kun. Š. nuopelnai yra ateitininkijai. Mariampolė jų daug davė, o ten tais laikais visi jie išaugo kun. Š. globoje ir įtakoje. Ypač ryškiai tai pasirodė 1929—30—31 metais, kai Moksleivių At-kų Sąjungos veikimas buvo valdžios uždraustas. Kun. Š. butas buvo at-kų namai. Ir niekas ten mūsų neužkabino, greičiausiai tik dėl kun. Š. autoriteto.

Ir man, ir kitiems kun. Švelnys didelį įspūdį darydavo dar vienu atveju, būtent, šv. mišių metu. Jo iškilminga pozyva, ramūs ir lėti judėsiai sudarydavo tikrą iškilmę, didelę šventę, kažką nepaprasto. (Gal tik jaunuoliams...).

Kun. Š. neturėjo priešų. Tačiau kaip kiekvieną mokytoją, mokiniai pravardžiuodavo ir jį .. "Vincuku".

Juozas Dėdinas

ATEITININKŲ GLOBĖJAS

Kun. Švelnys, kaip mūsų mokytojas, paliko neužmirštama asmenybė. Kaip skaidrus negęstantis švyturys jis pasiliks širdyse ir protuose visų tų, kurie buvo turėję progos ir laimės būti jo mokiniais. Tas švelnus rankos uždėjimas ant peties, tie malonūs, visada ramūs žodžiai kalbantis su savo auklėtiniais, pripildydavo jauno mokinio krūtinę malonia dvasine šilima. Rodos juntu tai dar ir šiandien.

Kun. V. Švelnys buvo begalo didelis ateitininkų mylėtojas. Mariampolės R. J. gimnazijoj at-kai buvo labai stiprūs savo veikla ir gausūs skaičiumi. Man būnant R. J. gimnazijos at-kų kuopos vadovybėje, o vėliau Rajono valdyboj, nuolat tekdavo bendradarbiauti su a. a. kun. Vincentu Švelniu — Mariampolės rajono at-kų dvasios vadu. Jis kartu su mumis išgyvendavo visus mūsų laimėjimus ir nepasisekimus. Jis labai skaudžiai kartu su mumis išgyveno moksleivių at-kų veiklos suvaržymus ir uždarymą. Tada dar labiau jis pasidarė mums artimesnis. Jo namai tada buvo mūs, ateitininkų, namai. Apie jį kristalizavosi visas at-kų veikimas.

Užėjus karui ir panaikinus religijos dėstymą mokyklose, kun. Švelnys apsigyveno Barzduose. Vėliau vokiečių okup. laikais gyveno Šakiuose. Po to 4 metus buvo Gižuose, o paskutinius 10 metų praleido Višakio Rūdoj, kaip parapijos klebonas.

Kun. V. Švelnys buvo ne tik pedagogas, bet ir mokslininkas. Visi, kurie yra buvę jo bute, atsimena impozantiškai didelę jo biblioteką. Karo metu jo visa biblioteka sudegė. Savo laiškuose, rašytuos man paskutinių dvejų metų laikotarpy, jis labai gailėjos savo bibliotekos.

Dar prieš metus laiko senu įpročiu jis lankė savo parapijiečius — kalėdojo, bet "grįžęs po dienos kelionės jaučiuosi labai pavargęs vakare", rašė viename savo laiške.

Pripratęs ilgą gyvenimo dalį būti jaunimo tarpe kaip mokytojas ir auklėtojas, Višakio Rūdoje jautėsi kaip atsiskyrėlis — "Niekas manęs neaplanko ir aš retai kur išvykstu", guodėsi viename laiške. Tačiau "...laisvo laiko turiu daug, darau vertimus, kurių dabar nespausdinsiu, bet ateities kartos gal šiuo mano darbu pasinaudos". Tai charakteringas didžiojo mokytojo bruožas. Nei senatvėje poilsiu nesidžiaugia, o džiaugiasi savo darbu. Neturi galimybės perduoti jaunimui savo gausių žinių, bet turi vilties, kad ateities kartos juo pasinaudos.

Kun. V. Švelnys 1959 m. rugpiūčio 30 d. atšventė 50 metų auksinį kunigystės jubilėjų. Į iškilmes suvažiavo apie 20 kunigų ir pats vyskupijos valdytojas. Bet jubiliato sveikata jau buvo silpna ir jis pats iškilmėmis mažai galėjo džiaugtis, nes rytojaus dieną jau nepajėgė keltis iš lovos. Velionis buvo gydomas Šauno klinikinėse ligoninėse. Sirgo pūslės ir inkstų vėžių. Mirė gruodžio 23 d. Palaidotas Višakio Rūdos parapijos šventoriuje (toks buvo velionio noras).

Dr. Jurgis Starkus

GYVENIMO KELIAS

Vincas Švelnys gimė 1886 m. birželio 18 d. Žąsinių kaime, Griškabūdžio parapijoje. Pradžios mokyklą lankė Griškabūdyje, kartu su kun. Neverausku, dabar gyvenančiu Chicagoje. Kunigų seminarijoje jis buvo Petrograde. 1909 m. rugsėjo 12 d. buvo įšvęstas kunigu. Seminarijoje studijavo kartu su kun. Juršėnu, buvusiu komunistų kankiniu. Netrukus kun. Švelnys išvyko tęsti toliau teologinių studijų į Innsbruką, Austrijoje. Iš ten grįžęs Petrogradan ėjo įvairias pareigas. Žinoma yra, kad ilgesnį laiką buvo vienos Pavolgio vokiečių parapijos klebonu. Lietuvon kun. Švelnys grįžo apie 1921 metus. 1924 metais jis, kaip progimnazijos kapelionas, atvyko Kudirkos Naumiestin. Čia jis buvo ir Mokytojų kursų kapelionu.

Kun. Vincas Švelnys buvo labai išlygintos asmenybės žmogus. Niekas nas ji perdaug neprasikišo. Tačiau jis nebuvo svetimas jokiai kultūringai žmogiško pasireiškimo sričiai. Visada kuklus, visada mandagus, tačiau į rimtus dalykus visada žiūrįs rimtai. Turėdamas labai plačią kultūrinę patirtį, tiek Rusijoje, tiek Austrijos mokykloje tiek dirbdamas pastoracinį darbą pas vokiečius, jis savo mokinius saugojo nuo betkokio dvasios siaurumo. Jo buvusiems mokiniams jis visada liks gražiu sekimo pavyzdžiu..

V. Bgd.

Kun. Vincentas Švelnys prie savo darbo stalo; nuotrauka iš 1959 m., atsiųsta iš Lietuvos.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• **Jonas Tričys** dabar daugiausia užsiėmęs su graviūromis. Neseniai medyje išgraviravo Čiurlionio galerijos ženklelį, pašto ženklo pavidalo.

• **Lietuvos Valstybinės bibliotekos rankraštyne** šį pavasarį rasta du nežinomi Jurgio Plioterio (1810—1836) rankraščiai. Vienas rašytas lenkiškai ir turi daugiau kaip 100 didelių lapų: "Medžiaga lietuvių kalbos literatūros istorijai". Kito rankraščio antraštė: "Trumpa žinia apei tą iszdavimą lietuwiszkos Biblijos Londone". Rankraštis rašytas lietuviškai ir turi 18 puslapių. Kaip Vilniaus bibliografai mano, Plioteris norėjęs parašyti senų lietuviškų knygų ir lietuvių kalbos paminklų bibliografiją, bet mirtis tą darbą sutrugdė.

Kaip paskelbė K. Papečkys, pirmajame rankraštyje J. Plioteris aprašė prūsų kalbos paminklus ir lietuviškas knygas, pradedant Mažvydu, taip pat kitomis kalbomis parašytas knygas apie lietuvių kalbą. Be to, liečiamos ir kitos lituanistinės temos, švietimo būklė Lietuvoje ir Prūsų Lietuvoje ir kt. Duodąs įdomių išvadų apie prūsų kalbą.

Antrajame rankraštyje smulkiai suregistruotos bibliografinės žinios apie Londone 1660 metais išleistą lietuvišką Bibliją — panaudojant įvairius šaltinius. (E.)

• **Stasys Goštautas**, persikėlęs į Kolumbijos sostinę Bogotą, gavo nuolatinį darbą konservatorių dienraštyje Il Siglo, kur rašo meno kritikas. Taipgi žurnale Revista Javeriana rašo politinius, socialinius ir kultūrinius komentarus. Šalia žurnalistinio darbo, taipgi dėstys jėzuitų kolegijoje "San Bartolome". Pradėjo rinkti medžiagą ir rašyti knygą "Biografinė Kolumbijos meno antologija", kurią mano išleisti šiais metais, Kolumbijai švenčiant 150 m. nepriklausomybės sukaktį.

• **Alb. Uknevičiūtė** (iš Australijos) Romoje studijuoja dainavimą.

• **Prof. J. Kuprionis,** dirbdamas Ruston, La., čia užvedė didžiulį medelyną; pietų miškininkai turėjo visą laiką didelių, masinių nepasisekimų su miško sėjimu. Pasėtos sėklos įvairių kenkėjų būdavo bematant sunaikinamos. Prof. J. Kuprionis čia pritaikė Lietuvoje naudotą medžių sėkloms beicuoti preparatą, kurio puikiais rezultatais buvo nustebintas pietų miškų tyrimo stoties vedėjas ir dabar šis preparatas, pačių amerikiečių pagamintas, Arasen ir Endrin plačiai ir sėkmingai vartojamas apsaugai medžių sėklų nuo paukščių ir graužikų. Taip pat naujo tipo daigų sodiklis, sukonstruotas prof. J. Kuprionio, turi gerą pasisekimą. Sodiklis pavadintas kataloguose "KBC planting bar", kur pirmoji raidė reiškia konstruktoriaus pavardę.

• **Lietuvių gimnazijai** Italijoj, vedamai tėvų saleziečių, Šv. Tėvas Jonas XXIII moksleivių pramogoms padovanojo mažą biliarduką; tai jau trečias kartas, kada popiežius Jonas XXIII konkrečiai prisimena Castelnuovo lietuviškąjį židinį.

• **Juozo Švaisto** premijuotasis romanas "Jo sužadėtinė", jau išspausdintas. Papuoštas prasmingu Jono Pilipausko aplanku. Jau gaunamas knygų rinkoje. Knyga turi 394 pusl. Kainuoja $4. Ši, grožine forma atkurta, dr. Vinco Kudirkos biografija, daugeliui bus įdomi. Kaip aplanke sakoma, čia "daugiausia pasikliaujama rašytojo intuicija, nevengian vaizdų, nuo tykinio elemento įvedimų, vidinių, dvasinių lūžių, laimėjimų ir pralaimėjimų. Tačiau visumoje panaudotoji medžiaga atšvyti V. Kudirkos pagrindinius gyvenimo bruožus. Autorius čia nemėgina šio Tautos žadintojo pastatyti ant pjedestalo, bet atkuria gyvą jo veidą su visomis raukšlėmis... Bet kartu čia perregimas jo idealizmo didingumas, jo kietumas tikslo siekiant ir jo patvarumas darbe iki visiško išsisėmimo, užsibaigiančio ankstyva mirtimi". Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Pradžioje įdėta faksimilė jury komisijos akto, skiriančio mecenato K. Laurinavičiaus tūkstantinę už šį veikalą.

• **Tėviškės Aidai,** Australijoj leidžiamas savaitraštis, pravedė straipsnio ir korespondencijos konkursą. Už geriausią straipsnį premiją laimėjo mūsų bendradarbis **Pranys Alšėnas,** kurį nuoširdžiai sveikiname. Premijų mecenatas — "Draugo" Literatūros priedo redaktorius, kun. Juozas Pruskis. Straipsnių ir korespondencijų vertinimui jury komisiją buvo paskirta šios sudėties: kun. P. Vaseris, A. Grigaitis ir B. Zumeris.

• **Vinco Ramono** apysakas "Miglotas rytas" imasi išleisti Liet. Knygos Klubas. Apysakos skaitytoją patrauks savitu stiliumi, gražia kalba, ryškiais per sonažais.

• **Lietuviškų šiaudinukų** (eglutės puošmenų) aprašymas, tilpęs prieškalėdiniam Tribune, atnešė daug malonių rezultatų. Šiaudinukų pradininkė JAV-se Rožė Maziliauskienė buvo prašoma duoti šiaudinukų darymo pamokas Chicagos miesto pradžios mokyklų klasėms, Park District "hobby" klasėms, Chicagos Universiteto profesorių žmonoms ir kt. Žymioji meninkė June Lukosh (lietuvių kilmės), išgyrus lietuvišką eglutę, kaip nepaprasto savito — lietuviško meno tyriausią pavyzdį, taip pat lankėsi pas p. Maziliauskienę — pamokų. Pradžios mokykloms ruošiamo vadovėlio "Wide, Wide World" viršelyje bus lietuviškų šiaudinukų reprodukcijos. Į J. Daužvardienę kreipėsi interesantai iš mokyklų, leidinių, televizijų stočių ir t. p., ir lietuviškų Kalėdinių papročių bei šiaudinukų darymo instrukcijos išsiuntinėta į keletą JAV valstybių. Sesuo M. Gratia, Marijos Aukšt. Mokyklos meno skyriaus vedėja, kurios mokinės pagamino šiaudinukus lietuviškai eglei, Mokslo ir Pramonės muzėjui ir taipgi Washingtonui, D. C., irgi nespėjo atsakinėt laiškus ir siuntinėti pavyzdžius. Gauta daug naujų užsakymų jos knygai "New Look at Christmas Decorations".

• **Myk Vaitkaus** "Atsiminimus", liečiančius keturis mūsų didžiuosius vyskupus — J. Matulaitį, P. Karevičių, J. Skvirecką ir Pr. Būčį — artimiausiu laiku leis Liet. Knygos Klubas.

• **L. Šlikta** baigė Sao Paulo Universiteto technikos fakultetą, gaudamas inžinieriaus diplomą. Naujasis inžinierius yra Liet. Kat. Bendruomenės choro narys, veiklus lietuvis.

SVEIKATA,

o kartais ir gyvybė, priklauso nuo to, kaip tiksliai bus išpildytas receptas. Turėdami ilgametį patyrimą, mes išpildome receptus tiksliai, kaip jie yra daktaro nurodyti.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sekmingai veikia. Turime vaistų, importuotų iš užsienio, ir pačių naujausių, vėliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums prirašytą receptą ir įsitikinsite, kad mūsų vaistai tikrai šviežį ir kainos labai prieinamos.

IŠPILDOME IŠ LIETUVOS GAUTUS RECEPTUS.

DARGIS VAISTINĖ

CHARLES DARGIS,
Reg. Pharmacistas

2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEmlock 4-6050

SIUNČIAME Į LIETUVĄ

Akordeonus, siuvamas mašinas, vaistus, maistą, medžiagas ir Jūsų atneštus siuntinius. Didelis pasirinkimas prekių žemiausiomis kainomis.

Pavyzdžiui: 100% vilnos medžiaga paltui 3 jardai, ar siutui 3½ jrd., rayon 2 suknelėms 8 jardai, vyriškas ar moteriškas vilnonis megstinis ir 5 rayon skarelės $49.99

Užsakiusiems dvigubą kiekį už $99.98 pridėsime "Universal" deimantinį riežtuką ir "Zolingen" plaukams kirpti mašinėlę.

PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 West 26th St. - CRawford 7-2126

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS

JAU DABAR PATS LAIKAS SIŲSTI DOVANAS VELYKŲ ŠVENTĖMS!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Velūro, činčilos ir "needlepoint", kuriuos dar galima suspėti pasiųsti artimiesiems Lietuvon.

Geriausios ANGLIŠKOS ir "Worstead" MEDŽIAGOS KOSTIUMAMS, PALTAMS, kurių kainos paprastai yra $9.80, dabar už jardą tik $4.50

60 colių vilnonės medžiagos ir "flannel" vyriškiems ir moteriškiems kostiumams tiktai $1.89

48 colių užuolaidoms bei uždangoms medžiagos vertės iki $2.98, tiktai $1.19

Pirkę medžiagos daugiau už $20.00, gaus nemokamai medžiagos vienai suknelei. Ypatingai didelis pasirinkimas vilnonių ir šilkinių medžiagų suknelėms.

Čia jūs rasite didelį pasirinkimą inpilams medžiagų: nuotakoms "lace" satino, taffeta, "brocades", aksomo. Shantung šilko ir kt. Yra liekanų medžiagų pamušalams už ypatingai žemas kainas.

STEIN TEXTILE CO.
1306 SOUTH UNION AVENUE

1 blokas į rytus nuo Halsted St. 1½ bloko į pietus nuo Roosevelt Rd. Atdara 6 dienas savaitėje iki 5:30 val. vak.
UŽDARYTA PIRMADIENIAIS.
Tel. MOnroe 6-8152. FREE PARKING — kitoje pusėje gatvės

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

NAUJAI ATIDARYTA MODERNIŠKŲ BALDŲ KRAUTUVĖ
MARQUETTE FURNITURE CO.
Antanas Peškys ir E. V. Žukauskas, savininkai
6222 South Western Ave. (prie 63-čios)
Chicago 36, Ill. Telef. PRospect 8-8526

Baldai: VALGOMIESIEMS; MIEGAMIESIEMS; SALIONAMS. LEMPOS * MATRACAI * SOFOS * FOTELIAI * STALIUKAI * MIEGAMOS SOFOS * VĖSINTUVAI * VOKIŠKI RADIO APARATAI SU PATEFONU IR BE ir kt.

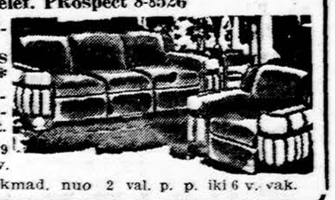

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 6 v. vak. Pirm. ir Ketv. nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. ir sekmad. nuo 2 val. p. p. iki 6 v. vak.

California Beauty Salon
2751 W. 71st St. Tel. Hemlock 4-0271
SPECIALIAI

Kerpami natūraliai garbanuoti plaukai. Individualiai pritaikomas plaukų sušukavimas, Silver blonding, Švelnūs, natūraliai atrodantys pusmetiniai.

Antrad., trečiad. ir šešt. iki 5 val. vakaro
Ketvirt. ir penkt. iki 9 val. vakaro.
Pirmadieniais uždaryta.

BARBARA ROGO, Savin.

Marquette Parke, 2458 WEST 69 STREET, jau veikia
J. ir I. Breivių
VAISTINĖ - DRUG STORE

Reg. pharmacistas išpildo senus ir naujus receptus ir ten pat galima gauti patentuotus vaistus, vitaminus ir kt. reikmenis.

Siunčiamiems į Lietuvą vaistams ir vitaminams duodama didelė nuolaida. Darbo val. nuo 9 v. ryto iki 9 v. vak., sekmadieniais pagal susitarimą.

Tel. GRovehill 6-9267 arba OLympic 2-5121

BROLIŲ ŠARKŲ Restoranas
G. ir J. Šarkos
6301 West 63rd Street
Tel. LUdlow 6-3636
Chicago 29

Greitu laiku jau veiks ir naujai pristatyta erdvi ir moderniškai įrengta dalis. Kviečiame pas mus.

1001 arabų naktis

Pieštinis filmas iš garsiosios pasakų knygos

ALGIRDAS GUSTAITIS, Los Angeles, Calif.

Ir kas neskaitė 1001 nakties pasakų! Atėjusių į visas tautas, dominusių įvairių auklėjimų jaunimą.

Tos pasakos pasirodė esančios dėkingos savo neribotu fantastiškumu įvairiems žmonėms. Jomis naudojantis parašyta muzikos, pripaišyta paveikslų, statyta vaidinimų ir kt. 1959 m. Columbia filmų studija Hollywoode, USA, U. P.A. pagaminus, paleido ilgą paišytą filmą, vardu "1001 arabų naktis".

Filmo mintį savaip pertiekė, pagrindiniuoju veikėju pristatė Amerikai ir nemažai pasaulio daliai žinomąjį kartūnų "veikėją" trumparegį poną Magoo. Visi ji yra matę priediniuose pieštuose filmuose, dėl savo nuotaikiško neprimatymo pakliūnančio neįtikėtiniausiosna padėtysna ir galop laimingai išsinarpliojančio. Magoo charakterio autoriai — rašytojas ir dailininkas — yra stiprios fantazijos žmonės. Amerikiečių publikai jie patinka nors Magoo, nukrites iš viršukalnio bedugnėn, sveikutėlis pasistato neįlenkta mašiną, — numestas ežeran kaip niekur nieko, eina įsikirtęs žuvims į uodegas ir t. t. Tai neabejotinai fantastiniai, pasakiškieji nutikimai, niekuomet negalį būti gyvenime. Dažnokai kvaili, kartais neišlyginti, bemaišą realizmą su naiviausia vaizduote, su pigiais nutikimais, sąmoningais siūbtelėjimais, apysakiškais pomeliais, laikraštiniu humoru, senais anekdotiškais pamaišymais ir kt. Visokios rūšies košelienų esama, praeina ir tokios. Jos ruošiamos autoriams, gamintojams turint savo planą, liniją, tikslus.

Galima pagalvoti, ar tūkstantamečių pasakų perteikimas pagrindiniuoju veikėju padarius šių dienų kartūnų charakterį, nėra dalyko neleistinas iškraipymas? Panašiai seikėjant Holywoodas gali pristatinėti įvairių tautų legendas, romanus, padavimus, operas. Kas būtų, jei "Don Kichotą", "Vilių Telį", "Gražiną", Karmen" ir kt. kada pamatytume kokio Magoo ar Zuikio Ilgadančio šešėlyje? Ar tai būtų "modernus" senų kūrinių perteikimas naujoviškai, ar hidrogeninis smegenis valdančiųjų dalių "suminkštėjimas?"...

Bet "1001 arabų naktis" pasaką turime. Magoo "talkon" pasirvietė (visi paišyti) princesę Jasmindą, Aladiną, blogąjį vizirių, Stebuklingos Lempos Dvasią (vadina Jinni), sultoną, skraidančio kilimo dirbėją, tris arabų gražuoles, kvailąjį sargą, na, dar nuostabiuosius (šokinėjančius) siūlus, katiną, šeicho iždininką ir kt.

Abdulas trumparegis Magoo tąjį rytą pagalvėles palaiko jo globojamu brolėnu, savo katiną šunimi, kurį, kaip nepageidaujamą, vaikosi taikstydamas išvyti laukan. Sūnėnas turėtų vesti ir gyventi kaip rimtiems vyrams dera. Deja: jam nepatinka trys arabiškos gražuolės, kaip laumės, juodais, raudonais, geltonais plaukais. Kaimynas tebeaudžia kada nors skraidysiantį kilimą, bet siūlai, kam trinktelėjus, atėjus — šmakšt ir susivynioja iš staklių atgal į kamuolį, arba ritu — ritu išsiridena laukan.

Sultono finansiniai reikalai neša nepakeliamus nuostolius. Valstybės pajamas kraujasi sultono iždininkas piktasis vizieris, už kurio, pagaliau sultonas sutinka išleisti savo nuostabaus grožio dukrelę, kurią (ach, ir nutiki!), įsimyli Aladinas.

Netikėtai Aladinas randa stebuklingąją lempą, ją praranda ir vėl atgauna. Svarbiausiuoju momentu (piktasis viziris tuoj ves sultono dukrelę!) Aladinas negali "prikelti" lempoje miegančio, stebuklingojo milžino: trina lempą taip, trina kitaip, o stebuklingasis knarkia, ir tiek. Šiaip taip prikėlė, bet milžinas nelenda lauk nepaėmęs dušo...

Kaip pasakoje dera, pagaliau Aladinas laimi. Piktasis vizirius žūsta. Vestuves tai jau bus šaunias iškėlęs, buvusiems per žandus smakrus varvėję, tik aš tenai nei buvau, nei mačiau..

Pagaminti ilgą pieštinį filmą reikia daug, labai daug laiko, didelio kapitalo, gero dailininkų vieneto, sklandaus garsų muzikos skyriaus, visų bedirbančių prie rankraščio.

"1001 arabų naktis" paišytas filmas padarytas sklandžiais judėsiais, be trūkių, šokinėjimų, leidžiant išsivynioti veiksmui. Betgi visumoje — kūrinys nėra tobūlas, neturi sklandžios tarpusavio harmonijos tarp judėsių, garsų. Trūksta fantazijos, didesnio mosto, platesnių scenų. Tai studija padarė taupydama laiką, pinigus. Tasai pataupymas neprisidėjo prie filmo tobulumo. Tojo žanro — paišytiniai — Walt Disney filmai yra kur kas tobūlesni, geriau, įdomiau atlikti, tiksliau suredaguoti; prie jų be abejonės, daugiau dirbama, vadovų daugiau reikalaujama.

"1001 arabų naktis", kaip beveik visi pieštieji filmai, kartūnai, žiūrėtinas tiek vyresniųjų, tiek jaunimo.

KRONIKA

• **Feliksas Janušis,** Varpo, Vilniaus Žinių ir kitų laikraščių bendradarbis, yra miręs 1920 m. sausio 31 d., ir jau sueįjo 40 m., kaip jo savo tarpe neturime. Dar 1895 m. iš spaudos atskiru leidiniu išėjo jo kūrinys "Krumplių Jonas". Buvo gimęs 1867 m. spalio 10 d. Ukmergės apskr. Mirė Kretingoje.

• **Marija Stakytė** dėsto chemiją Brooklyno Politechnikos Institute. Klasėje turi 36 studentus, visus vyrus, kai kuriuos net vyresnius už save. M. Stakytė su tėvais į JAV atvyko 1949 m. Chicagoje lankė katalikų aukšt. mokyklą, o paskui Illinois Universitetą. Dabar gyvena 177 Jerome Str., Brooklyn, N. Y.

• **Inž. V. Žemaičio** studija "Sienų klausimu", su 4 žemėlapiais, netrukus pasirodysianti. Čia bus paliesta Aisčių (baltų) tautos genčių likiminė buitis ir politinės sienos: Oderio — Neisės linija, Dancigas, buv. Rytprūsių (vokiečių kolonijos) padalinimas tarp Lietuvos ir Lenkijos, politinė siena per "Suvalkų trikampį", lietuvių — baltgudžių politinė siena ir kitos. Knygelės tikslas — išjudinti iš snaudulio padėties — Sienų Komisijos (prie Vliko) rėmimą.

• **Vladas Gilys,** kurio novelę "Įsimylėjau savo nuosavą žmoną" spausdiname kult. priede, gyvena Los Angeles, Calif. Autorius yra iš mūsų jaunesniųjų. Šį kūrinį skaitė Dailiųjų Menų Klubo susirinkime, kur klausantiems novelė paliko teigiamą įspūdį.

• **Mykolas Jankauskas** yra produktingiausias iš lietuvių miškininkų — miškų literatūros kūryboje Lietuvoje ir jam suteiktas žemės ūkio mokslų kandidato laipsnis.

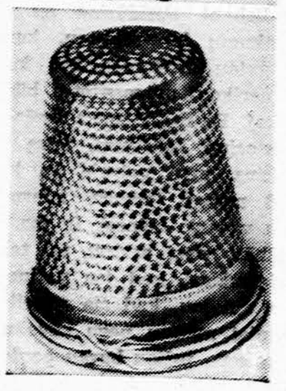

Miniatūrinis šv. Raštas, manoma — mažiausias visame pasaulyje; beveik mažesnis už apačioje palyginimui padėtą pirštuką. Išspausdintas 1798 m. Turi 100 psl. Dabar išstatytas Genevoje, Šveicarijoje.

• **Vaikų laikraštėlis Eglutė** paskelbė rašinio ir eilėraščio konkursą vaikams iki 15 m. amžiaus. Rašinėlio tema: "Gatvė, kurioj gyvenu" (kuo ji būtų įdomi kitiems skaitytojams); eilėraščio tema — "Mano žaislai". Laimėtojams skiriamos piniginės dovanos. Premijų mecenatas Juozas Prunskis (smulkesnės konkurso sąlygos Eglutės sausio mėn. numery).

• **J. B. Genys,** baigęs miškininkystės mokslus Vokietijoj ir dar baigęs miškų genetikos studijas daktaro laipsniui Michigano Valstybės Univ., žurnale Girios Aidas rašo — "Genetikos mokslo apžvalgą". Jo pasirinktoji miškų mokslo šaka — miškų genetika — yra moderniausia ir labai aktuali miškininkystės srity.

• **Dail. Antanas Rūkštelė** didžiosios kun. Boreišio bibliotekos atgabenimo į Jaunimo Centrą proga, paprašytas lietuvių tėvų jėzuitų, piešia a. a. kun. Boreišio portretą; taipgi ruošiasi savo tolimesnėm parodom.

• **J. Račkus,** gyvenąs Australijoje, paruošė spaudai eilėraščių knygą "Laivai be uosto". Pirmas jo eilėraščių rinkinys — "Jaunystė arimuose", — išleistas 1936 m. Poetas Račkus yra agronomas.

• **V. Pėteraičio** "Lietuvių - anglų kalbos žodyno" II laida įtraukta į Liet. Knygų Klubo nusistatytinų išleisti knygų tarpą.

• **Dipl. mišk. Ig. Užgiris** (gyv. Springfield), sulaukė 60 metų amžiaus sukakties.

Šuo su svetima širdim

Stanford Universiteto chirurgai dr. Norman Shumway, 36 m., ir dr. Richard Lower, 30 m., vieno šuns širdį įdėjo į kitą šinį ir tas gyveno. Ir anksčiau buvo tokia operacija padaryta, bet tada šuo tebegyveno 7½ val., o dabar ir po savaitės šuo gerai laikėsi. Pirmiau šuo nugaišo nuo kraujo krešulio. Dabar jie dalį širdies paliko pirmame šunyje, o kitą dalį prisiuvo. Jeigu tokia operacija būtų sėkminga žmonėse, tai dar pasiliktų dvi problemos: kaip gauti kito žmogaus širdį ir kaip nugalėti vieno žmogaus organizmo priešiškumą kito kūno audiniams.

Mirė rašytojas Shute

Melbourne, Australijoje, mirė vienas iš labiausiai skaitomų britų autorių Nevil Shute, 60 m. amžiaus. Mirė dėl apopleksijos. Jo parašytoji knyga "On the Beach" buvo viena iš labiausiai perkamųjų Amerikoje; iš jos susuktas filmas. Pasakoja apie žmonijos pabaigą atominiame kare. Velionies pilna pavardė buvo Nevil Shute Norway. Jis taipgi buvo ir aviatorius: 1930 m. dirižabliu du kartu perskrido Atlantą.

Japonų muzika

Besidomintieji japonų muzika, gali informacijų rasti naujame leidiny: "Japanese Music and Musical Instruments". Knygos autorius W. P. Malm. Veika'as iliustruotas, turi 299 pusl., kaina $8.75. Išleido Charles E. Tuttle Co., Rutland,Vt.

Evoliucija

"New York Times Book Review" palankiai atsiliepia apie neseniai pasirodžiusią knygą "The Phenomenon of Man", 318 psl., $5. Išleido Harper & Bros, New York. Autorius Pierre Teilhard de Chardin, prancūzų teologas ir paleontologas. Veikale moksliškai svarsto gybės evoliuciją, žmogaus atsiradimą.

Kramtomoji guma

JAV-se 1958 m. buvo išleista kramtomajai gumai $306,000,000. Už tą sumą rinkos kaina išeina 250,000,000 kramtomos gumos svarų arba 36,000,000,000 gabalėlių. Juos visus sudėjus prie kits kito susidarytų 1,500,000 mylių, taigi — kelias, kokį padaro vieną kartą aplink žemę apibėgdamas mėnulis.

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS
AUKŠTOS KOKYBĖS BALDŲ

Pirkdami pas Budriką visada sutaupysite!

2 gabalų svečių kamb. setas, vertės $169.00, už $88.00
2 gabalų, naujos mados, nylon, vertės $295.00, už $149.00
3 gabalų svečių kamb. setas, vertės $395.00, už $229.00
3 gabalų miegamų setai, vertės $165.00, už $89.00
3 gabalų miegamų setai, vertės $350.00, už $195.00
5 gab. virtuvės setai, chrome, plast., vertės $69.00, už .. $39.00
7 gab. Dinette setai įvairių spalvų, vertės $119, už $69.00
Linoleum 9×12 ..... $3.50
Cocktail ir Step Staliukai nuo $14.00
Didelis pasirinkimas fotelių ir supamų kėdžių
Karpetai, vertės $89.00, už $49.00
Refrigeratoriai, skalbiamos mašinos, siurbliai, rašomieji stalai — viskas nupiginta.
17 colių Portable Televizijos $89.00
21 colio T. V. puikiame kabinete $99.00
21 colio kabinetinės Televizijos 1960 modelio (in original crates), vertės $295.00, už $169.00
Radios, Phonografai, Hi-Fi, Stereo.

Lengvi išsimokėjimai

BUDRIK FURNITURE
3241 So. Halsted Street

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9 val.
Sekmadieniais 12—5 v. po pietų.

Budriko radio programos iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2:15 iki 3 val. p. p.

Dėl sutaisymo televizijos telefonuokite CA 5-7237

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Siųskite Dovanas Velykoms

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi **sutartį** su Inturistu Maskvoje.

NEMOKAMA VIETA AUTOMOBILIUI PASTATYTI
Prašykite naujo katalogo.
Didžiausias pasirinkimas geros rūšies prekių.
TELEFONUOKITE:

Phone: WA 2-9354 — CENTRAL PARCEL SERVICE, INC. — 220 S. State St. Chicago 4, Ill.

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Tel. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63rd STREET
Telef.: PR 8-0833 ir PR 8-0834

EDVARDAS SAUNORIS — GĖLININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpina geles ne tik laidotuvėms, bet ir gėles sodinti ir puošti kapą jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6812 S. WESTERN AVE., Tel. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

• J. F. EUDEIKIS •
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Didžiausia ir moderniškiausia paminklų dirbtuvė Chicagoje
Pirkite tiesiog iš gamintojo. sutaupysite
BEVEL GRANITE COMPANY
119th St. & Kedzie Av.
Chicago 43, Ill., CE 3-4718
JONAS SAVICKAS, BE 8-3632
dienomis ir vakarais
JŪSŲ PASIRINKIMUI, DIDŽIAUSIAS RINKINYS GATAVŲ PAVYZDŽIŲ

Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį.
Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir nebrangų patarnavimą.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
718 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET Tel. YArds 7-0781

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S 50th AVE. OLympic 2-5245 ir TOwnhall 3-9687

Skaitykite ir platinkite dienraštį "Draugą"

Pasinaudokite "Draugo" Classified skyriumi

Akademinės Prošvaistės

Redaguoja, JŪRA GAILIUŠYTĖ, SKIRMUNTAS RADVILA ir ŠARŪNAS UŽGIRIS

Redakcijos adresas: S, RADVILA, 518 E. Green St., Champaign, Ill.

NUSIFILOSOFAVĘS FILOSOFAVIMAS

Pastabos apie Mokslą ir Pasaulėžiūrą

ANDRIUS PYKALIS

Santaros - Šviesos Federacijos leidžiamas žurnalas **Metmenys**, kuris apibrėžė save kaip "jaunosios kartos kultūros žurnalas", savo debiutiniame numeryje, tarp Amerikos "beatnikų" poetų imitacinių poezijos gabaliukų (kuriuos paruošė lietuviai ir tarp eilės straipsnių, pradedant su kūrybos socio-psichologiniu - istoriniu suvokimu ir baigiant su labai populiaria tema apie sovietinės Lietuvos rašytojus, turi ir filosofinį Vytauto Donielos straipsnį apie "Mokslą ir pasaulėžiūrą", prie kurio plačiau šitame rašinyje ir apsistosime.

Minėtas straipsnis yra netiek originalus, kiek įdomus savo filosofiniu ir loginiu vulgarumu. Originalaus jame nieko nėra, o kas jau buvo seniai pasakyta — kartojant filosofiškai sudarkyta. Apie mokslą ir pasaulėžiūrą, apie faktus ir vertybes, apie ideologiją ir mokslą jau seniai kalba socialiniai mokslininkai. Mokslo ir ideologijos santykius svarstė pozityvistai kaip Comte ir neopozityvistai Amerikos sociologijoje, psichologijoje bei politiniuose moksluose. Atseit, tema yra sena. V. Doniela paėmęs ją prieina senų išvadų: **mokslas ir pasaulėžiūra turi būti atskirti.** Nepaklausia jis, tačiau, ar tai iš viso įmanoma. Jis taip pat nesiryžta pažvelgti į problemą iš kito taško — ar mokslas pats nėra pasaulėžiūrinis. Nedrįsta taip pat pateikti nuomonės ir tų, kurie yra skeptiški mokslo objektyvumu.

Straipsnis įdomus ir iš loginės pusės. Nenurodydamas šaltinių, autorius cituoja kokią tai "vieną mūsų spaudos kryptį", kuri reikalauja kad "mokykloje pasaulėžiūra būtų ne įnamis, bet šeimininkas". Neduodamas daugiau citatų, autorius sustato sekantį silogizmą: a) mokslas yra kultūrinė veikla, b) kultūrinė veikla yra pasaulėžiūrinis dalykas, vadinasi c) mokslas yra pasaulėžiūrinis dalykas. Ar čia autoriaus sugalvotas silogizmas, ar jis iš tikrųjų išplaukia iš "vienos mūsų spaudos krypties" pasisakymo — visai neaišku; nežinia, nes autorius nesiryžo duoti tiesioginės citatos, kuri pateisintų silogizmo propozicijas. Iš viso straipsnio spėčiau, kad silogizmas yra paties autoriaus sugalvotas. Taigi pasigendama filosofinio nuosaikumo ir nuoširdumo.

Bet gražiausia yra tai, kad autorius, sustatęs silogizmą, definicijų pagalba nurodo, kad silogizmas neteisingas. Jis nurodo, kad terminas "kultūrinė veikla" yra dviprasmis, todėl, silogizmo išvada yra neteisinga. Daleidžiant, kad terminas "kultūrinė veikla" iš tikrųjų turi dvi prasmes (pastebėtina, kad tos prasmės yra nusakomos autoriaus), yra klausimas, kaip nusako minėtą terminą tie, kurių "vienos krypties mūsų spaudos pareiškime" jis randamas, jei iš viso jis yra randamas.

Kalbant apie logikos klaidas, pastebėtina, kad autoriaus logika yra ne be priekaištų. Sąlygines propozicijas autorius mėto ir šen, ir ten. Pavyzdžiui: "Jei mokslas ženklina tiesos meilę, pasaulėžiūra ženklina tiesos baimę". Tik tam tikros pasaulėžiūros bijo tiesos. Todėl bendras išsireiškimas "pasaulėžiūra ženklina tiesos baimę" yra nevisada teisingas, ir todėl visa minėta propozicija gali būti neteisinga. Tai žaidimas su logika, kas paženklina visą Donielos straipsnį.

Bet kalbėdamas apie tiesą, Doniela niekur nepaaiškina, kas yra tiesa. Atrodo, kad Donielai yra tiesa, ką mokslinis metodas atdengia. Tačiau, ar mokslinis metodas yra vienintelis instrumentas tiesai pasiekti? Manau, kad ne. O kaip religija, menas? Žinoma, Doniela, pasiimdamas pozityvistinę poziciją, tai atmes. Bet tai jau parodo ir Donielos pasaulėžiūriškumą, kalbant apie mokslą ir pasaulėžiūros klausimą. Doniela nejunta, kad jo nuomonė yra pagrįsta viena filosofine pozicija, kad jis daro prielaidas, kurių pats pozityvizmas nei empirizmas negali patikrinti. Ir Donielos pasaulėžiūriškumas jau paneigia galimybe atskirti mokslą nuo pasaulėžiūros. Jo pasaulėžiūriškumas nustato net mokslo esmės suvokimą. Pažvelkim, tad, į prielaidas kurias Doniela daro, bet neišreiškia.

Doniela dalieidžia, kad mokslas yra nepriklausomas faktorius žmonijos gyvenime. Pačio Donielos pasaulėžiūriškumas jau tai paneigia. Donielos straipsnis jau parašytas iš ideologinio taško. Jis nekenčia totalizmo. Tai jau vertybinė pozicija.

Kaip individų pasaulėžiūrą neišvengiamai nustato tiesa, iliustruoja ir Amerikos socialinių mokslininkų darbai. Turėdami lygybės maniją, jie operavo, lyg visi žmonės būtų lygūs ir formulavo empirinius bandymus atmesti kai kurių irracionalistų (pvz. Pareto) teigimus. Ar jiems tai pasisekė, abejočiau. O tiesos kaip pozityvizmas ir nepajėgė surasti.

Toliau Doniela implikuoja, tiesos sąvoką, sąvoką, kurią apibrėžia mokslinis metodas.

Mokslinis metodas, kaipo tiesos kriterijumas, pats atsiremia į bent tris epistemologines prielaidas. Tos prielaidos nuo pre-Sokratinių laikų buvo reiškiamos taip: pasaulis egzistuoja; mes galime jį pažinti savo pojūčiais; fenomenai (reiškiniai) yra priežstingai sujungti. Neverta nei kartoti, kad tos prielaidos buvo filosofiškai kritikuojamos ir net atmestos. Idealistai yra vieni iš ryškiausių šių prielaidų kritikų. Doniela kaip tik ir kritikuoja idealistus. Tačiau, kad idealistai gali būti teisingi, rodo ir vėliausi fizikos atradimai. Pagal tai, tikrovė yra panašesnė į Plato "formas" negu į mokslinio metodo primestą medžiagos - energijos sąvoką.

Doniela teigia, kad "mokslo kryptis yra link objekto, kuris vienintelis apsprendžia tiesą". Mokslo ir pasaulėžiūros diskusijose Doniela išveda objektyvumo - subjektyvumo dichotomiją (išsiskyrimą), lyg tarp jų būtų nepereinama praraja. Praktiškame pasaulyje tai įmanoma. Filosofinėje ir mokslinėje plotmėje tai yra nesąmonė. Moderni fizika, pavyzdžiui, teigia, kad stebėtojas savo stebėjimo aktu gali pakeisti net stebėjimo objektą. Reiškia, galutinėje išvadoje pranyksta ribos tarp objektyvumo ir subjektyvumo. Dabartinėje sociologijoje, reakcijoje prieš ekstremišką pozityvizmą, iškeliamas "verstehen" metodas kuris taip pat paneigia nepateisinamą subjektyvumo - objektyvumo dichotomiją. Tad kyla klausimas, kuo savo esme mokslas skiriasi nuo pasaulėžiūros. Tiktai praktiškame pasaulyje, kur tiesa yra tikrovės aproksimacija, galima minėtas dichotonomijas formuluoti.

Darytinos sekančios išvados. Donielos straipsnis yra giliai pasaulėžiūrinis, priimąs tam tikrą mokslo ir pasaulėžiūros sąvoką, kurią šiame rašinyje kritikavau. Iš kitos pusės, Donielos straipsnis yra žaidimas su logika, su abejotino teisingumo logika. Doniela prileidžia, kad visos pasaulėžiūros "bijo tiesos" ir nekelia klausimo, ar visos jos yra totalistinės. Jei Donielos idėjos, liečiančios mokslo ir pasulėžiūros santykį, mokykloje būtų įgyvendintos, tokia mokykla būtų grynai pasaulėžiūrinė (taip kaip ir Donielos straipsniai).

Siūlytina Donielai giliai pažvelgti į mokslo esmę ir tiksliai nusakyti mokslo ir pasaulėžiūros santykius. **Metmenims** tuo tarpu linkėtina vengti vidutiniškumo ir filosofinio vulgarumo ir pabandyti ką nors originalaus atspausdinti.

Lietuvė studentė Madride

Pokalbis su Birute Ciplijauskaite

KUN. KAZ. PATALAVIČIUS, Ispanija

Susitikęs Madride Kanados lietuvaitę, literatūros studentę, panelę Birutę Ciplijauskaitę, jos užklausiau, kokiomis aplinkybėmis pateko Ispanijon studijuoti ispanų literatūrą.

— Aš kartais ir pati savęs to klausiu, — prabilo. — Viskas įvyko labai paprastai — vieną gražią dieną atvažiavau kaip turistė Ispanijon ir iš karto pamilau šį mielą ir simpatišką Pietų Europos kraštą. Grįžus Kanadon, nebenorėjau nutraukti ryšio su šiuo kraštu, tad palikus įpusėtas prancūzų kalbos studijas, uoliai pradėjau lankyti visas tuo laiku Montrealyje duodamas paskaitas apie ispanų kalbą ir literatūrą, ir taip, netyčia, po to, pasiekiau Madridą. Gi šiemet, išlaikius paruošiamuosius doktorato egzaminus, turėjau jau rimtesnę priežastį sugrįžti iš naujo Ispanijon ir rinkti savo tezei reikiamą medžiagą. Tad ir vėl kvėpuoju savo pamiltu Ispanijos oru ir esu labai patenkinta.

— Kaip matau, esate gavusi savo pasirinktiems mokslams eiti stipendiją. Ar sunku buvo gauti studijų apmokėjimą Ispanijoje? Ar ir daugiau lietuvaičių ar lietuvių gavo tokių lengvatų?

— Turiu prisipažinti, kad man tai nesudarė jokios problemos — šiemet man buvo siūlomos net dvi stipendijos; viena iš jų, net neprašyta, mano universiteto, gi antroji, nors ir vienintelė visoj Kanadoj, taip pat, man atrodo, man buvo paskirta be sunkumų. Manau, kad Amerikos žemyne stipendijas gauti yra žymiai lengviau negu bet kuriame Europos krašte, kur, kaip pvz. Ispanijoje, be protekcijos sunku ką pasiekti. O tai, kad daugiau lietuvių studentų nepasirodo Ispanijoje, aiškinu tuo, kad daugumas domisi kitais mokslais ir dėl to važiuoja į kitus kraštus.

— Iš ko pasirinkote savo tezę ispanų literatūroje?

— Temos pasirinkime taip pat turėjo įtakos mano pirmasis susidūrimas su Ispanija. Trumpame vasaros kurse išgirdau keletą paskaitų apie ispanų XX-tojo amžiaus poeziją, kuri man buvo visiškai nepažįstama, ir mane taip sužavėjo, kad ir dabar dar stengiuosi joje "atidengti" tuos pakastus turtus, kuriuos tada profesorius tik užuominomis leido pajusti. Be to, mano nuomone, šio amžiaus poezija Ispanijoje yra stipresnė už prozą, o pagauti viduramžių literatūros dvasią svetimam krašte būtų žymiai sunkiau.

— Ar jau pakankamai įkandate Unamuno ir kitus ispanų sunkiuosius klasikus?

— Klausimas į kurį sunku atsakyti. Kas liečia kalbą, man atrodo, kad nei vienas iš jų nėra perdaug komplikuotas. Gi Unamuno dvasią ir idėjas sunkiau pagauti todėl, kad jis, nors ir filosofuodamas, neturi jokios sistemos. Nežiūrint to, jis mano mėgiamiausias autorius. Jei leistis jau į gryną filosofiją, tai jos įkandimas matuojamas nebe kalbos supratimu, bet pačios minties aiškumu, ir tuo atveju, žodyno gausingumas jau nebenustato ribų.

— Kada manote, panele Birute, baigti savo darbą Madride?

— Buvau numačius čia likti iki balandžio mėnesio, tačiau bedirbant susidūriau su eile sunkumų ir problemų, kurios lengviau išrišamos bet kurio Amerikos universiteto bibliotekoj. Be to, ir mano tezės direktorius JAV-bėse, tiesą pasakius, man pataria ką kitą, tad manau "pakelti sparnus" jau vasario mėnesį. Ir jau, jei kalbėti visai atvirai, tai tektų prisipažinti, kad jau važiuodama žinojau, kad čia nuveiksiu žymiai mažiau negu savo universitete, tačiau buvau perdaug išsiilgus Ispanijos atmosferos, kad nepasinaudočiau tokia gera proga. Čia atsigaivinus dvasia, Amerikoje ir dirbti bus lengviau.

— Ar linkėtumėte kitiems lietuviams paragauti ispaniškos duonelės Jūsų pačios suole ir sąlygomis?

— Asmeniškai patarčiau geriau Ispanijon važiuoti neužsibrėžus jokio tikslo. Dirbti čia gana sunku, gi krašto gražumu ir žmonių nuoširdumu niekad negalima kaip reikiant atsidžiaugti. Vienas iš maloniausių Ispanijos žmonių bruožų — gera nuotaika ir nesinervinimas dėl smulkmenų ar mažų netikslumų. Keliaujant iš miesto į miestą, iš kaimo į kaimelį — o jie visi tokie gražūs! — net ir išmokti daug ko galima, ir norom nenorom į kiekvieną keliauninką įsiskverbia nors trupinėlis jų sveikos gyvenimo filosofijos.

— Pagaliau, ką man galite pasakyti apie Ispanijos žmones, jų gyvenimo sąlygas ir patį Cervantes kraštą?

— Man apie Ispaniją objektyviai kalbėti sunku, nes ir mano draugai ispanai juokiasi, kad aš už juos visus didesnė "patriotė". Kaip minėjau, Ispanija patraukė mane iš pirmos dienos, ir jei negaliu kas pora metų čia atvažiuoti, taip ir jaučiu kokį tai trūkumą. Pats kraštas pilnas meno turtų, bet, mano nuomone, didžiausias jo turtas tai patys žmonės. Jų vaišingumą ir nuoširdumą sunku įsivaizduoti, ir tikrai jokiame Europos krašte nesijaučiau taip "namuose", kaip čia. Tas širdingumas verčia užmiršti ir visus nepriteklius ir netobulumus. Gyvenimo sąlygos čia, lyginant su kitais kraštais, žymiai sunkesnės, tačiau žmonių sugebėjimas pasitenkinti ne daug kuo ir būti laimingais yra toks, kad niekur kitur panašaus nesutikau, ir gal nesutiksiu. Iš viso, kiek man teko pastebėti keliaujant, vargingesni kraštai visuomet priima svetimtaučius daug nuoširdžiau. Panašią aplinką kaip Ispanijoje, galima sutikti ir Norvegijoj ar Austrijoje, kurios taip pat žymiai prasčiau stovi už savo kaimynus. Viena tik gal būtų galima prikišti ispanams — tai jų iš arabų paveldėta rezignacija priimti likimą, be niekur nieko, koks jis bebūtų. Daug kas šiame krašte kitaip ant kojų atsistotų, jei įgautų kovos dvasios, ryžtingumo. Tačiau, kas žino, ar už tai kraštas neprarastų savo patrauklumo? Aš pati, nors ir dažnai supykstu dėl kokių smulkmenų, tačiau daug mieliau Ispaniją norėčiau tokią matyti, kaip ji mane pasitiko kaip turistę, 1953 metais. — baigė savo malonų pasikalbėjimą lietuvaitė studentė Madride.

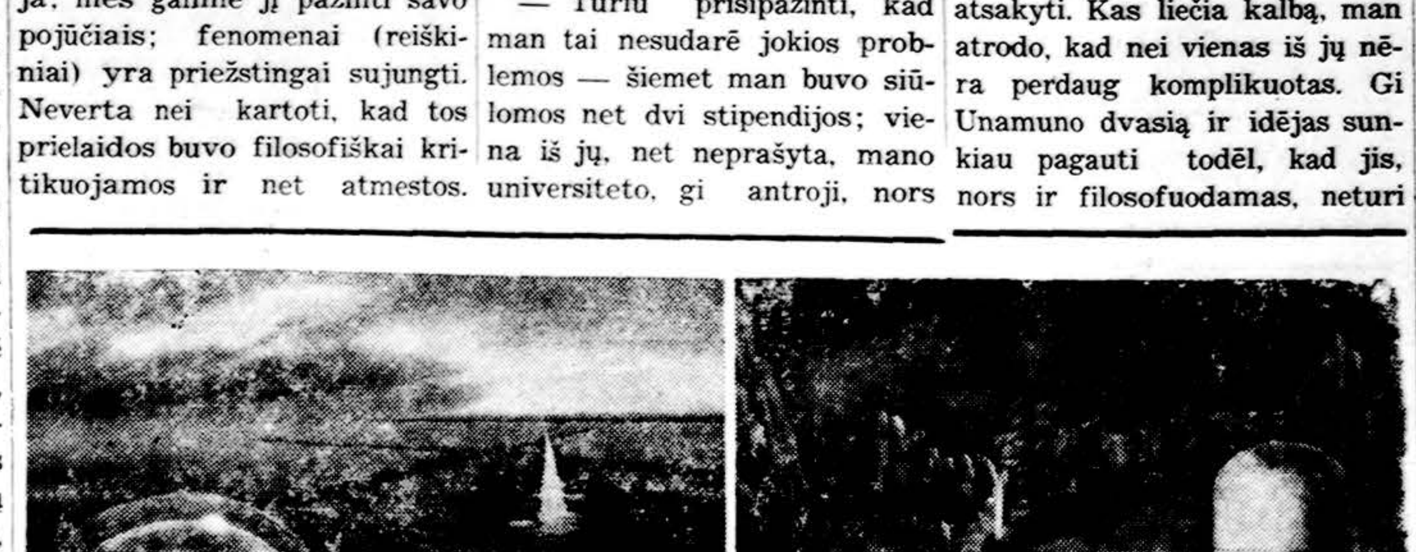

Kelionės į erdves dailininko fantazijoj. General Electric bendrovės raketų skyriaus meno direktorius Roy Scarfo taip vaizduoja ekspediciją į Marsą (kairėje), kur stebimi garsūs kanalai, manoma, atsirandą nuo tirpstančių ledynų. Dešinėje — vaizduojama skrendanti lėkštė, nunešusi ekspediciją į Jupiterį, kur tegalima vykti su atitinkama apsauga prieš šaltį, ten siekiantį apie 200 laipsnių žemiau nulio.

PASTABOS PASTABĖLĖS

Neseniai pasirodė Santaros - Šviesos leidžiamas naujas žurnalas **Metmenys**. Redakcija žurnalą apibūdina kaip jaunosios kartos "kultūrinį žurnalą. Nors teigiama, kad tai jaunosios kartos žurnalas, tenka suabejoti pažvelgus į redakcijos sąrašą ir žurnale rašančių pavardes. Amžiumi bei išgyvenimu žurnalo bendradarbiai panašūs į frontininkus, kurie leidžia politinį žurnalą **Į Laisvę**. Pastebėtina, kad abu žurnalus šiuo metu redaguoja buvę Sąjungos steigėjai ir pirmininkai — Vytautas Kavolis ir Vytautas Vardys. Geriau man atrodo būtų sakyti, kad žurnalas atstovauja "tarpinę" kartą, o ne jaunąją kartą (Amerikoje subrendusius).

Metmenys daugiau pabrėžia kultūrinį gyvenimą, mažiau dėmesio skiria politinėms temoms. Tai atitinka bendrai dabartiniam mūsų lietuviško gyvenimo klimatui; tai yra susirūpinimu kultūrine veikla. Bet tuo pačiu apgailestautina, nes **Metmenų** kultūrinės temos stokoja netik aktualumo, bet ir orginalumo. Kostas Ostrauskas, nors ir labai įdomiai ir patraukliai rašo apie Binkį ir jo kūrybą, pateikia vadovėlinį aprašymą. O. B. Pūkelevičiūtė savo straipsnyje apie lietuvių teatrą neaišku, ką nori pasakyti. Poezija (Mackus, Mekas, Švedas) labai tendencingai primena "beatnikišką" kryptį, vietomis abejotiną iš viso pateiktuose eilėraščiuose kūrybos esant. Vincas Trumpa rašo apie literatūrą dabartinėje Lietuvoje. Paskutiniu laiku pasirodė panašūs straipsniai bent penkiuose mūsų žurnaluose; nejaugi mums tik apie literatūrą Lietuvoje teverta žinoti.

Žurnalo išvaizda labai patraukli; reikia tikėtis, kad ir turinys atitiks viršelio kokybei. Neaišku, kodėl žurnale neprisipažįstama, kad leidėjai yra Santara - Šviesa. Nejaugi norima užmaskuoti "dvasios - tėvus"?

★ ★ ★

Patys jauniausi mūsų inteligentai išleido trumpą leidinėlį **Gaisai**. Tai Fordhamo lituanistinės programos dalyvių darbai, atlikti 1959 m. vasarą. Atrodo, kad dalis lituanistinės programos dalyvių buvo antros ir trečios kartos lietuviai. Ir paskaičius šiuos angliškus straipsnius suabejoji, ar yra būtina mokėti lietuviškai, kad būtum lietuviu. Galbūt, anot Kęstučio Skrupskelio iškeltos idėjos praeitame studentų suvažiavime, tautiškumas yra sąmoningas užsiangažavimas būti tam tikros tautinės bendruomenės nariu. Atseit, aš esu lietuvis, jeigu galvoju, kad aš esu toks.

Grįžtant prie **Gaisų** turinio, jis nepasižymi savo aukštu moksliškumu. Tai daugiausia populiariai parašyti rašinėliai apie Lietuvos istoriją ir literatūrą. Yra ir keletas trumpų kūrybos gabaliukų. Leidinėlį redagavo A. Ilijasevičius, jame rašė: T. A. Michalskis, G. Kajeckas, A. Budreckas, A. Saulaitis jr., G. Janulevičius, Sesuo Marija Jean, O. S. F., A. Skirmuntaitė, T. Ivaškaitė.

Kiek yra žinoma, Sąjunga sekančios vasaros Fordhamo lituanistikos dalyvių darbams žada paskirti vieną **Studentų Gairių** numerį.

★ ★ ★

Už mėnesio vėl prasidės Sąjungos rinkimai. Nepaslaptis, kad Sąjungoje išsivystė partinė rinkimų sistema. Akademinės organizacijos pasiūlo kandidatų sąrašus ir varžosi grupiniu, o ne individiniu pagrindu. Iš vienos pusės tai gerai, nes laimėjusi grupė lieka atsakinga už Sąjungos veiklą. Yra tačiau ir šiokių tokių minusų. Dažnai parenkami populiarūs, bet nebūtinai atsakingi ir sugebą kandidatai vien dėl balsų. Iš šių dviejų paskutinių minusų ir kyla svarbiausios Sąjungos veiklos problemos. Organizacijos, statydamos savo sąrašus į Sąjungos centrinius organus, turėtų ypatingai atrinkti kandidatus, ne populiarumo, bet kompentencijos pagrindu ir pateikti savo programas. Tų programų įgyvendinimas turėtų būti labiau remiamas daugumą Sąjungos centro valdyboje turinčios organizacijos.

★ ★ ★

Viena iš IX Sąjungos suvažiavimo, įvykusio praėjusią Padėkos Dieną Chicagoje, rezoliucija skamba taip: **"Suvažiavimas yra nusistatęs prieš įsivyravusią stagnaciją mūsų politiniame gyvenime. Kovos dvasia gali būti išsaugota tik dinamiškoje nuolat progresuojančioje ir besikeičiančioje grupėje. Šių reiškinių kaip tik ir pasigendame mūsų politiniame gyvenime. Jaunosios kartos įsijungimas į politinę veiklą šiuo metu yra ribojamas partijų oligarchinių tendencijų, jų praeities pabrėžimu ir dažnai nerealių veiksmų politinėje kovoje. Politinę veiklą galim vesti įvairiais būdais ir todėl suvažiavimas, nepasisakydamas nei už, nei prieš lietuvių politines partijas, ragina jaunąją kartą ir toliau imtis drąsesnių žygių lietuvių laisvės kovoje, atsižvelgiant į laiko ir padėties reikalavimus".**

Ši rezoliucija gana tiksliai išreiškia jaunosios kartos nusistatymą dėl politinės veiklos. Universiteto suolą apleidžią asmenys vengia jungtis į vyresnės kartos sukurtas partijas. Jaunieji nenoromis palieka studentų organizacijas. Jaučiama tendencija atgaivinti filisterius prie jaunimo organizacijų. Tokia tendencija yra beveik neišvengiama, nes sava patirtimi ir užsimojimais jaunieji gerokai skiriasi nuo vyresnės kartos ir negali ten lengvai prisitaikyti. Ta tendencija ypatingai bus pajusta lietuvių politiniame gyvenime. Ar tai gerai, ar ne — galime ginčytis, bet faktas lieka faktu, kad formuojasi nepriklausomas reiškinys ir taip gerokai suskilusioje mūsų visuomenėje.

Trumpai iš visur

Naujas numeris "Lituanus" žurnalo jau išleistas... jame įdomūs straipsniai yra rašyti prof. dr. K. Pakšto, V. Rastenio, A. Simučio ir kt... žurnalas iliustruotas Pauliaus Augiaus drožinių paveikslais.

Pas Ateitininkus

Dr. Vyt. Vygantas išrinktas Pax Romana prezidentu metams. Išrinktas kaip Studentų Ateitininkų Sąjungos atstovas... Romoje įšventintas kunigu Simonas J. Razmus, įšventinimo iškilmės įvyko gruodžio 19 d... Ateitininkus tarptautiniame jaunimo kongrese Buenos Aires, Argentinoje, atstovavo stud. V. Stundžia...

Iš Akademikų skautų veiklos

Akademinio Skautų Sąjūdžio New Yorke skyriaus naujas pirmininkas — inž. Vyt. Ramanauskas...

Pas Santariečius

Santariečių žurnalas Metmenys jau išleistas... redakcinį kolektyvą sudaro: A. Banelis, J. Bilėnas, dr. V. Doniela, K. Drunga, dr. M. Gimbutienė, J. Tyris ir kiti... Redaguoja Vyt. Kavolis.